

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

- Litt av hvert
- BFO Ung
- Hva skjer?

1
2023

SIDE 10:

Stor fregattartikkel – I medvind og motvind

Status
fra sjef Marinen

Frisvold slakt
av ISL i 2008

Nedleggelse
av Kjevik – en het
potet

HIV-skolen Dombås 75 år
– jubileumsbok

Unrivalled mobility. Proven technology.

The unstoppable Nordic hero

Beowulf, the winner of the U.S. Army's Cold Weather All-Terrain Vehicle program, is the go-anywhere system of choice for arctic environments. Capable of operating in any terrain, whether it's snow, ice, rock, sand, mud or steep mountainous climbs, Beowulf's amphibious capability also allows it to swim in flooded areas or pass obstacles using lakes and coastal waterways. Based on the legendary Bv206 and BvS10 All-Terrain Vehicles, Beowulf is the modern, proven, articulated vehicle for moving personnel and cargo in multiple operational roles under the most remote and harshest conditions.

boesystems.com/Beowulf

@BAESystemsNorge

BAE SYSTEMS

På ville veier

Regjeringen Støre med finansminister Vedum, snakker om et stramt budsjett. Det skal spares penger i alle etater. Dette rammer også Forsvaret, som til tross for relativt greit budsjett, er pålagt store innsparinger, også kalt effektivisering. På samme tid soper Staten inn hundretalls av milliarder på skyhøye strømpriser og økt salg av olje og gass. Dette er økte inntekter mye på grunn av krigen i Ukraina, med påfølgende gass- og elkraftmangel i Europa. Europa er kastet ut i en sikkerhetspolitisk skjør og kritisk situasjon (i verste fall kan vi være på randen av den tredje verdenskrig). Det bør nå være betimelig å spørre om det ikke er høyst nødvendig med en kraftig økning av vårt forsvarsbudsjett. NATOs krav er 2 % av BNP Norge ligger i dag på rundt 1,5 %.

Stridsvogner, luftvern, helikoptre til Hæren, våre fregatter, kystvaktartøy, samt langtrekkende presisjonsild, er tunge investeringer, men har vi råd til å la være? Dette er en beredskapsmessig investering i nasjonens sikkerhet, samt vern av Norges enorme naturressurser. Regjeringen bør ta en realitetssjekk på hva Sverige, Finland og de fleste land i Europa gjør. De rustet som alle vet kraftig opp og gjør raske og store materiellinvesteringer. Forsvarsdepartementets siste utspill om å redusere øvingsaktiviteten for å bedre beredskapen, blir i denne konteksten helt uforståelig. Er ikke øving det beste man kan gjøre for å opprettholde en høy beredskap? Kan forsvarsministeren vennligst forklare og begrunne hvorfor redusert øvingsaktivitet er den rette medisinen med dagens sikkerhetspolitiske situasjon?

På vei inn i trykken, ble det på en pressekonferanse på Rena fredag 3. februar, bekjentgjort at det skal investeres i 54 Leopard 2 A7 stridsvogner, med opsjon på ytterligere 18. Dette er en meget kapabel og moderne stridsvogn. Konkurrenten var den Sør-Koreanske K-2 Black Panther. Dette handler også om politikk, gjenkjøpsavtaler, støtte til Europeisk forsvarsindustri, og samhandling innen NATO-alliansen.

Så til en annen, noe uforståelig sak. Jeg har nok en gang besøkt Luftforsvarets Skolesenter Kjevik. En veldrevet base og svært kompetent skolesenter i snart 76 år. Den ble vedtatt nedlagt av Stortinget i 2016, etter fagmilitært råd. Man skulle spare penger, og flytte skoleaktiviteten til Væres. Svært lite har skjedd, og i mellomtiden lekker det fra kompetansebasen. Instruktør- og teknikerkompetanse Luftforsvaret sårt trenger. I 2023 er den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa brått forverret. Forsvarsbygg sitt påståtte innsparings-potensiale på en mrd kroner i et 20-års perspektiv, holder ikke mål. For gjenbruk av EBA på Væres utgår, for alt er i bruk, blant annet av US Marines. Nybygg av nytt skolesenter vil kunne beløpe seg til 2-3 mrd kroner - innsparing? Dessuten ønsker nå sjef Luftforsvaret et spredningsprinsipp for våre kampfly, så hvorfor avvike Kjevik? Her er teknikerstøtte, strategisk plassering i Sør-Norge og svært god forlegningskapasitet. HV-08 er avhengig av å bruke Kjevik til lagring av materiell, til kontorer og kunne sikkert fungert som vakt & sikringsstyrke ved eventuell utplassering av kampfly? Legger man til at Kjevik vil kunne brukes til mottak av alliert materiell/støtte, så er en nedleggelse vanskelig å forstå. Les utfyllende artikkel og leserinnlegg i denne utgave.

Einar Holst Clausen

Redaktør Offisersbladet

1/23

OFFISERSBLADET

Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon 23 10 02 20

E-post: post@bfo.no – Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Rune Rudberg, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO

E-post: Offisersbladet@bfo.no

Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20

E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSESALG:

E-post: offisersbladet@bfo.no

Mobil: 480 91 607

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: PITBOX AS post@pitbox.no

Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

KNM Roald Amundsen og KNM Maud i SNMG

Foto Forsvaret

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

9. februar 2023

(Bekreftet opplag 2. halvår 2022 - 10.500)

UTGIVELSESPAN 2023:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 2, april	24. mars	7. april
Nr 3, juni	26. mai	23. juni
Nr 4, september	18. august	1. september
Nr 5, oktober	6. oktober	20. oktober
Nr 6, desember	24. november	8. desember

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no

twitter.com/bfo12

instagram.com/bfo12

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

Norsk Presseråd
4411
Printed matter

www.megger.no

NATO godkjent
våpeninspeksjonskamera
**GBC GUN BARREL
INSPECTION SYSTEM**
For 40-80/90/105/120/155mm
våpen, større artilleri og armerte
kjøretøy. Designet i samarbeid
med det Britiske forsvaret.

Megger AS
A Megger Group company

Redaktøren: På ville veier.....	4
Litt av hvert.....	24, 44, 46
BFO leder	26
Giv akt!.....	28
Hva skjer?.....	30
KAFO leder.....	41
10 gode grunner.....	42
Tilbakeblikk.....	58
Leserinnelegg.....	60
Filmanmeldelse.....	64
Internasjonale nyheter.....	66

Full serier i Borgarting lagmannsrett.....	8
Våre fregatter – i medvind og motvind.....	10
Sjef Marinen – status 2022/2023.....	16
Historisk tilbakeblikk på tidligere artikkel i Offisersbladet.....	18
Tidligere forsvarssjefer vil gjenåpne Olavsvern.....	22
Avviklingen av Kjevik – en varslet kjempetabbe!.....	48
75 år med undervisning på Heimevernets Våpenskole.....	52
Nasjonal veterankonferanse i Molde.....	54
Forssvaret fortsetter utdanning av ukrainske soldater.....	56

10-15

[illegible]

22-23

[illegible]

30-40

[illegible]

64-57

[illegible]

HIGH PRECISION OVER LONG DISTANCES

The 155 mm High Explosive Extended Range (HE-ER) is devised to defeat or neutralize targets at long range with a proven 40 km+ firing distance. The ammunition is flexible and versatile. With an interchangeable base bleed or hollow base unit, IM properties, optimized fragmentation, and fuze-technologies for different tactical and operational effects.

Nammo's 155 mm HE-ER is qualified and ready for use in K9, Archer and PzH 2000 gun systems.

Full seier i Borgarting lagmannsrett

Skoletillegg ble skoleeksempel på individuell ettervirkning.

■ Av: Lars Omberg,
forhandlingsleder tariff i BFO og
advokat Oddvar Lindbekk

424 forsvarsansatte skal etter dommen nå få utbetalt Skoletillegg for de siste 5,5 år eventuelt frem til overgang til ny stilling uten undervisningsplikt. Dette er en del av lønnen de forsvarsansatte opprinnelig har fått gjennom særavtale og derigjennom har hatt i sine arbeidsavtaler, men som Forsvaret har stoppet utbetaling av under henvisning til at retten til tillegget opphørte med opphør av særavtalen.

HAR KRAV PÅ TILLEGG

De forsvarsansatte og deres organisasjoner Befalets fellesorganisasjon (BFO) og Norges offisers- og spesialistforbund (NOF) har aldri akseptert dette, og har helt fra oppsigelse i 2016 av særavtalen som opprinnelig ga tillegget, gjort gjeldende at de ansatte som har hatt dette tillegget fortsatt har krav på det, så lenge de står i undervisningsstillingene som tillegget var koblet til.

Nesten 5,5 år siden siste utbetaling av tillegget og ca. 2,5 år siden stevning ble tatt ut for Oslo tingrett i juli 2020, har Borgarting lagmannsrett nå avsagt dom som gir de 424 saksøkerne fullt medhold i dette.

Undervisningstilleggssaken ble underveis stanset i trekvart år før tingrettsbehandlingen, i påvente av Høyesteretts behandling av Grefsenhjemmet-saken. I tillegg til lønnsvilkåret må Forsvaret overholde vilkåret om maksimal leseplikt/undervisningsplikt overfor saksøkerne som er en arbeidstidsbestemmelse for å sikre nok tid til for- og etterarbeid for undervisning. Dommen i Borgarting lagmannsrett ble forkynt fredag 2.

desember med ankefrist i januar – en viktig dom.

Leder BFO Jens B Jahren og Forbundsleder i NOF Torbjørn Bongo er veldig fornøyd med avklaringene gjennom dommen.

– DETTE ER EN RIKTIG OG VIKTIG DOM!

Dommen bekrefter at lønnsbetingelser ikke blir borte av seg selv. Den ene parten kan ikke bare si opp en tariffavtale og legge til grunn at lønn umiddelbart forsvinner fra de ansattes ansettelseskontrakter, uttaler Jahren og Bongo. Skal man endre bestående arbeidsavtalevilkår gjennom tariff-avtale, må man inngå en ny kollektiv avtale som bestemmer nettopp dette.

Arbeidsgiver prøvde seg her på en ensidig oppsigelse, fremfor samarbeid om ny avtale, og da havnet vi her. Vi håper dette er en vekker for Forsvaret og at partene ved neste korsvei møtes til forhandlingsbordet på vanlig måte, fortsetter de.

Dommen viser klart hva som var hensikten og innholdet i undervisningstillegget, avslutter Jahren.

BOMMET PÅ KILDEBRUK

Saken er ført i retten av advokat (H) Oddvar Lindbekk fra Norman & co som har representert de 424 forsvarsansatte medlemmer fra både Befalets fellesorganisasjon og Norges offisers- og spesialistforbund. Advokat Lindbekk mener dommen er godt skrevet. Dette er en meget god og godt skrevet dom. Der tingretten både bommet på kildebruk, særlig ved feil forståelse av Evju, og endte opp med å lage sin egen rettsregel i strid med Grefsenhjemmet-dommen, avsier lagmannsretten en dom fullt ut i tråd med den rettsregelen som ble knesatt av Høyesterett i juni i fjor, sier Lindbekk.

Full seier i Lagmannsretten for BFO og NOF Advokat Lindbekk i midten.

Dommen er lett å lese og vitner om at lagmannsretten ikke bare har forstått den rettslige problemstillingen til prøving, men også landskapet rundt, og dermed har håndtert de ulike spørsmålene i saken.

En ting man må kunne skille fra hverandre i disse sakene er forskjellen på rettsreglene knyttet til «tariffavtalers ettervirkning» eller «ettervirkning av tariffavtale» på den ene siden, og såkalt «individuell ettervirkning av tariffavtaler» på den andre siden. Dette skillet har ikke skapt noen utfordringer for lagmannsretten, avslutter Lindbekk.

FORSVARET ANKER DOMMEN TIL HØYESTERETT

I januar ble det klart at Forsvaret anker saken. Lars Omberg, forhandlingsleder tariff og Rune

Rudberg, fungerende leder i Befalets Fellesorganisasjon, skriver;

Det er nå klart at skoletillegg dommen fra Borgarting Lagmannsrett er anket til Høyesterett. Anke ble levert av regjeringsadvokaten på vegne av Forsvaret. Vår advokat har nå tre uker på seg til å gi tilsvaret. Skoletillegg-dommen fra Lagmannsretten skal så behandles av ankeutvalget til Høyesterett, som bestemmer om den slipper gjennom til behandling i Høyesterett.

Saksbehandlingstid på saker som slipper gjennom ankeutvalget i Høyesterett var i 2022 på mellom 6-7 måneder.

Vi vil komme tilbake med mer informasjon når det er laget tilsvaret i saken, og vi har gjennomgått grunnlaget for anken nærmere.

KONGSBERG

KONGSBERG NSM & JSM Missiles

LONG RANGE PRECISION STRIKE

- Proven operational system for Land & Sea Strike
- Autonomous Target Recognition
- Effective against well defended high value targets

KONGSBERG provides state of the art missiles for ships, trucks, fighter aircraft and naval helicopters. Stealth, high-G agility and Autonomous Target Recognition for the future.

Norwegian Made – World Class

Våre fregatter

– i medvind og motvind

Våre Fridtjof Nansen-klassen fregatter ble satt i tjeneste i perioden 2006 til 2011, og representerte et kraftig moderniserings-løft for Marinen. Kvalitet fremfor kvantitet.

Fregatter til kai på Haakonsværn.

■ Av Einar Holst Clausen

MODERNE FREGATTER, MEN IKKE UTEN UTFORDRINGER

Fem fregatter og seks NH90 helikoptre til en total kostnad på 21 milliarder kroner. Det var den største materiellanskaffelsen noensinne i Forsvaret. Den viktige anti-ubåt kapasiteten som NH90 helikoptrene skulle representere, kom imidlertid aldri på plass, og ble som et skandaleprosjekt terminert av Forsvarsdepartementet i 2022.

Våre fregatter ble bygget på verftet Navantia Ferrol i Spania, som ellers i løpet av byggeperioden holdt på å gå konkurs. Det ble forsinkelser, og kontraktsprisen økte også betydelig. Ved endelig mottak, fikk de pennantnummerna F 310 (Fridtjof Nansen), F 311 (Roald Amundsen), F 312 (Otto Sver-

drup), F 313 (Helge Ingstad) og F 314 (Thor Heyerdahl). Som kjent, mistet vi F 313 Helge Ingstad i 2018, etter kollisjonen med tankskip i Øygarden.

De gjenværende fire fregattene har utført sine oppdrag på en god måte, også internasjonalt. Men har seilt, og seiler fortsatt uten den viktige anti-ubåt kapasiteten som eksempelvis NH 90 ville representert. Hangarene på fregattene måtte etter mottak bygges om for å kunne operere med NH 90. I dag håper man på en hurtiganskaffelse av et kapabelt anti-ubåt helikopter. Aktuelle kandidater kan være Sikorsky sitt Sea Hawk, eller eksempelvis Super Lynx fra Agusta Westland. Det gjenstår å se.

OFFISERSBLADETS BESØK OM BORD PÅ KNM OTTO SVERDRUP

I midten av desember tok Offisers-

bladet turen til Haakonsværn base, der jeg etter avtale skulle ut og seile med KNM Otto Sverdrup. Planen var å gi leserne et inntrykk av livet om bord på en fregatt, og hva både offiserene, vervede og lærlinger/vernepliktige jobber med om bord under seiling, ofte kalt en mauttue av aktivitet. Nå ble det ikke slik. For når besetningen fra KNM Thor Heyerdahl overtok KNM Otto Sverdrup etter lengre tids vedlikehold, var det svært mye som måtte gjøres før de kunne bli seilingsklare.

KNM Otto Sverdrup lå sammen med to andre fregatter og en lang rekke andre fartøyer, klare for nye oppdrag. KNM Roald Amundsen var ute på oppdrag. Det var mye som måtte gjøres før KNM Otto Sverdrup kunne bli seilingsklar, så det ble dessverre ingen tur til havs, men

derimot en god mulighet for samtaler med forskjellige kategorier tjenestegjørende om bord, riktig nok til kai på Haakonsværn.

Det var hektisk aktivitet om bord og på kaia. Vel om bord, var det godt å se at juletreet var på plass i hangaren, og litt diskre julepynt i byssa, hadde de også fått lov til. Litt overraskende var det imidlertid å oppdage at besetning/mannskap ikke har internetdekning om bord. Det er jo ren velferd i ledige stunder. På runden rundt på fregatten disse to dagene, fikk vi dessverre ikke snakket med maskinmesteren ombord, for han var svært opptatt med det motor- og maskinmessige, før planlagt avgang.

FREGATTSJEFEN OM UTDANNINGSLØP OG TJENESTE

Vi ble med sjefen ombord komman-

Fregattsjef på KNM Otto Sverdrup kommandørkaptein Høknæs.

dørkaptein Lars Ole Høknæs til hans kvarter «kontor», nærme broen. På spørsmål om veien til å bli fregattsjef, forteller Høknæs at han startet med befalsskole, og så tre år på Sjøkrigsskolen operativ Marine. I Bergen, en av Norges fineste byer, tilføyer han med et smil. Han er klar på at Sjøkrigsskolen har en meget god blanding av teori og praksis med mye seiling, i tillegg til øving i navigasjons-simulator. Du kommer ut fra Sjøkrigsskolen med en bachelor i militære studier, med fordypning i nautikk for oss på operativ Marine. Så går du i lære på bro, til du blir fortrolig med, og trygg på oppgavene med det å være vaktsjef. Et strukturert løp med flere sertifiseringer, som ender opp med en klarering som selvstendig vaktsjef. En jobb du har noen år. Så

følger langkurs maritime operasjoner (1 år), innenfor et krigførs-område. Deretter noen års tjeneste om bord på fregatt som krigførs-offiser, man har ansvar for sensorer og våpen, på den kamp-plattformen en fregatt er.

Høknæs forteller videre at det tjeneste-messig er fomuftig med annen tjeneste for å bygge bredde. Det være seg undervisningstjeneste, skoletjeneste, eller ved stab. Etter det kommer offiseren tilbake som operasjonsoffiser (avd. leder operasjon). Neste trinn på karrierestigen er tjeneste som nestkommanderende. Med glimt i øyet sier fregattsjefen at hvis du er heldig, har flaks, eller er dyktig, så får du gå et sjefskurs. Etter det, må du konkurrere deg til en sjefsjobb. Hele dette utdannings-og tjenesteløpet tar mellom 15-20 år.

fakta:

FAKTA OM VÅRE FREGATTER

Byggeperioden startet i 2003 og var ferdig i 2010. Her er oversikten over når våre fregatter ble satt inn i operativ tjeneste.

F 310 KNM Fridtjof Nansen i tjeneste fra april 2006 F 311 KNM Roald Amundsen i tjeneste fra mai 2007 F 312 KNM Otto Sverdrup i tjeneste fra april 2008 F 313 KNM Helge Ingstad i tjeneste fra september 2009 (Forlist 2018) F 314 KNM Thor Heyerdahl i tjeneste fra februar 2011.

Tekniske data:

Deplasement:	5.200 tonn fullt lastet
Lengde:	134 m
Bredde:	16,8 m
Dyptgående:	7,6 m
Framdrift:	2 BAZAN BRAVO 12V 4,5 MW dieselmotorer 1 GE LM 2500 21,5 MW gassturbin Inntrekkbar elektrisk baugtruster 1 MW Brunvoll AS
Hastighet:	27 knop
Rekkevidde:	4.500 nm ved 16 knop
Bestykning:	Mk 41 VLS for missiler, RIM-162 ESSM SAM NSM sjømålsmissil, 76 mm OTO Melara Super Rapid-kanon 4 x 12,7 mm Browning M2HB mitraljører 4 x 324 mm torpedorør for Sting Ray torpedoer 4 x Sea Protector MG3 Synkeminer
Sensorer:	AN/SPY-1F (luft/overflate) CAPTAS MK II Vi aktiv/passiv Tauet sonar MRS 2000 skrogmontert sonar
Kommandokontroll:	Link 16 og link 11
Mannskap:	123 (55 befal, 32 vervede og 36 lærlinger/vpi)

På spørsmål om integrering med F-35 og P-8, samt bakkebaserte systemer, sier Høknæs at fregattene historisk sett har hatt meget god integrering med F-16, over blant annet Link-16. Vi har en liten vei å gå med full integrering mot våre F-35 og P-8'er, men vi er på god vei. Det er et prioritert område. Samøving og kommando & kontroll med våre allierte, har alltid gått meget godt, sier han. Når det gjelder samhandling med Hæren, så kommer de sterkt på banen med innføring av luftvern. Det er komplementære kapasiteter, så her vil vi sørge for et fremtidig godt samarbeide, sier fregattsjefen.

Et uunngåelig spørsmål var seiling uten den viktige anti-ubåt kapasiteten NH-90 skulle ha vært på våre fregatter. Her var Høknæs rask

med å påpeke at KNM Thor Heyerdahl, som han opprinnelig er sjef på, der henger det en crest fra 334 skvadron, som bekrefter at KNM Thor Heyerdahl er NH-90 fregatt. Det var vi som hadde ansvaret for implementering av NH-90. Men de stakk jo på dagen i juni, når avgjørelsen om å kansellere hele NH-90 prosjektet var tatt. Det var dagen før vi skulle ut på anti-ubåt øvelse ved Island. Det føltes litt tragisk der og da, for vi var på vei til å bli gode på denne kapasiteten.

Men vi skal fortsatt øve helikopterlanding, nå med sivile helikoptre, for å beholde nivået på befal og mannskap som har dette ansvarsområdet, sier Høknæs. Vi er klare når nytt helikopter skulle komme. Da blir det selvfølgelig et lengre lerret å bleke for å bruke et nytt helikopter taktisk.

Payen ombord kaptein Susann Habbestad.

Når det gjelder den viktigste jobben en fregattsjef har, svarer han at det er en floskel, men uansett så er det å utføre oppdraget og ta vare på folket mitt, sier han, og tilføyer at dette er komplementært, for med topp motiverte befal og mannskap, så løser man oppdraget.

» «Sett i et beholdeperspektiv, kunne jeg ønske meg en lønnsramme på fem lønnstrinn slik at jeg kunne belønne mitt personell for dyktighet og ekstra god innsats»

På slutten av samtalen kom vi inn på levetiden til fregattene og hva erstatningen blir, når de skal fases ut i 2040. Høknes er rimelig klar på at med dagens kraftige værforhold til havs, og med tanke stridsutholdenhet i perioder opptil en måned, så må man ha Nansen-klassen helikopterbærende størrelse på våre fregatter i fremtiden. Personellutfordringene var også umulig å ikke kommentere, så spørsmålet ble, hva er utfordringene i dag? Kommandørkaptein Høknes forteller at Sjøforsvaret/Marinen i dag ikke har problemer med rekruttering, men sliter med å beholde personell over tid. Vi må kanskje bli bedre på «beholde-tiltak», og da også rekruttering, for den kompetansen vi har mistet underveis, tar det tid å opparbeide på nytt. Skulle Fag-

Ganske sjeldent at to søstre er på samme fregatt. Susann Habbestad er kaptein (Luft) og PAY om bord og Hanne er løytnant og navigasjonsoffiser.

militært Råd anbefale en personellstyrking, så er disse faktorene viktig for å lykkes, sier han.

Høknes har også søkelys på at besetningen skal oppleve en viss forutsigbarhet i forhold til tjeneste og det familiære. På sommeren kjører eksempelvis fire uker til havs og fire uker fri. Høknes avslutter med å si at han skulle ønske at han kunne hatt en lønnsramme på rundt fem lønnstrinn, slik at han i et beholdeperspektiv, kunne belønne dyktighet og ekstra god innsats.

KAPTEIN SUSANN HABBESTAD ER LOGISTIKKOFFISER (PAY) OMBORD

Susann har stillingen som PAY om bord på fregatt, begrepet PAY springer ut fra begrepet «Paymaster». Susann er fregattsjefens rådgiver

innen personell, økonomi, logistikk, sanitet og forpleining. Hun er eneste om bord med Luftforsvars grad kaptein, for Susann har gått teknisk befalsskole i Luftforsvaret og jobbet med bakkeutstyr på Ørlandet (første kvinnelige bakkeutstyrsspesialist). Hun kom senere inn på Luftkrigsskolen, men tok to år med logistikk på Sjøkrigsskolen. Hun har tjeneste som logistikkansvarlig på Luftforsvarets skolesenter på Kjevik, og senere i Luftforsvarsstaben på Rygge med kontroll og analyse/virksomhetsstyring. Hun har også vært i Kabul som logistikkrådgiver. Når hun i 2022 fikk tilbud om to års midlertidig beordring som PAY på fregatt, takket hun ja. Da hadde BFOs sekretariat i Oslo hatt gleden av å ha Susann som rekrutteringsansvarlig i et drøyt halvår.

Systemoffiser løytnant Simen Strandvold i fregattens torpedo-rom.

På fregatten har hun ansvar for 20 personer, spesialister OR 2-4, vernepliktige, lærlinger, vernepliktig akademiker, befal og offiserer. Kravet for å være PAY er at man må ha økonomi og ressursstyring fra Sjøkrigsskolen og minimum fire år forvaltnings-tjeneste, og for å nå kapteinsnivå, minimum seks års tjeneste. Susann gir i løpet av samtalen klart uttrykk for at hun trives veldig godt i den allsidige og til tider hektiske jobben som PAY. Hun holder imidlertid alle muligheter åpne for en retur til Luftforsvaret i 2024, men det vil tiden vise, sier hun med glimt i øyet. Pending er over tid slitsomt, så jeg kunne tenkt meg en stilling nærmere Oslo, og etter hvert fått med meg Stabsskolen, sier Susann. Hun avslutter med å si at hun nok selv må ta kontakt med Luftforsvaret, for å

høre om videre karriereplaner. For slik det er i dag, er alle sin egen P-off og karriere/tjenesteplanlegger.

LØYTNANT SIMEN STRANDVOLD SYSTEMOFFISER OG BFO ATV

Simen er i dag systemoffiser under vanns-krigføring på kampsystemer, sonar og torpedo mv. Karrieren begynte når Simen gikk direkte fra videregående og inn på gjennomgående fire-årig Sjøkrigsskole, med oppstart på befalsskolen på Madla, og så tre og et halvt år på Sjøkrigsskole/Bergen. Etter fullført Sjøkrigsskole, kom han som fersk løytnant ut på fregatt. Der er det fire tjenesteområder, overflatekrigføring, under vanns-krigføring, luftkrigføring og teleteknisk. Det ble undervanns-krigføring, og påfølgende system-

kurs, og inn i tjeneste som systembefal.

Etter ytterligere kompetansepåfyll og et års tjeneste, ble Simen systemoffiser under vann. Det var to til tre år tidligere enn normalt på grunn av personellmangel oppover i systemet. Så jeg er tidlig i løypa, sier Simen. Neste trinn på karrierestigen er stillingen som våpenteknisk offiser (VTO), men da må jeg ha vært kapteinløytnant i minst ett år, men det er jo 5-6 år til sier Simen.

Simen Strandvold har fire befal, tre matroser, samt vernepliktige som han har ansvar for. I det daglige er det en halvpart personellforvaltning og en halvpart systemjobbing. På spørsmål om manglende helikopterkapasitet i kampen mot ubåter, sier den unge systemoffiseren at det er en kapasitet han

gjærne skulle hatt, da det representerer en meget god tilleggskapasitet for en fregatt på ubåttjakt.

Simens tillitsmannsrolle startet når han startet sin fregatttjeneste. Han tok vervet som vara-ATV først (i to år), og ble for et år siden valgt til ATV. Han forteller at rollen som tillitsmann er veldig lærerik, for man får være med i beslutningsprosesser, samt fungerer som en medspiller og rådgiver for avdelingsledelsen i personellsaker. Men det krever at man leser seg opp på lover, regler, avtaler og bestemmelser, samt får kompetansepåfyll på seminarer og samlinger i BFO-regi, sier BFOs ATV på KNM Otto Sverdrup. Simen trives godt, og er glad for tobetnings-systemet, da det gir forutsigbarhet også i forhold til kjæresten hjemme.

Visekonstabel Belinda Mikkelsen på jobb i motorrommet. Hun er også BFOs arbeidstillsvalgte om bord.

BELINDA MIKKELSEN LEDENDE VISEKONSTABEL I MASKINROMMET OG BFO ATV

Belinda er BFO arbeidstillsvalgt, men til daglig jobber hun med vedlikeholdsrutiner og reparasjoner i maskinrommet, i tillegg til å være røykdykkerleder. Hun har grunnleggende konstabel utdanning, og er maskinkonstabel, ledende visekonstabel (OR3).

På spørsmål om hva hennes oppgaver er, svarer Belinda at det er å utføre vedlikeholdsrutiner på fremdriftssystemene om bord, samt reparasjoner i forbindelse med feil som måtte dukke opp. I tillegg til dette, er hun også er røykdykkerleder på akte havaristasjon, der de også driver med trening og øving på ulike krig - og havariscenarier sammen med

resten av fartøyet. Det er også mulig å inneha andre tilleggsverv om bord, der hun nå for tiden er en del av fartøyet sikkerhetsorganisasjon.

Belinda forteller at det ikke nødvendigvis er spesifikke krav til stillingen hun har, men at det er en fordel å ha ett praktisk fagbrev i bunn. Dette gir ett godt utgangspunkt for den praktiske forståelse av systemene om bord. Det er forskjellige kurs du trenger for stillingen, men disse får du som en del av opplæringen, sier hun.

Belinda trives i stillingen sin som ledende visekonstabel. Om bord er ingen dager like, og vi får utfordret oss på en god måte. Det er godt samhold både på jobb og i fritid. Hun er motivert, og forteller at hun ser for seg å fortsette i noen

år til i fregatt-tjeneste, men kanskje få seg en jobb på land etter hvert.

Hun er BFO-tillitsvalgt om bord, og sier at hun i utgangspunktet bare forhørte seg om det var mulighet for å bli tillitsvalgt som konstabel da hun syntes det virket som en spennende rolle, og en rolle som hadde passet henne. Så mannskapet fant ut at det var en god ide og ha en egen tillitsvalgt for konstablene om bord på KNM Otto Sverdrup, og vips, så ble hun tillitsvalgt. Belinda trives meget godt som tillitsvalgt, for å jobbe for andres og egen trivsel om bord er noe hun setter høyt. Det er viktig å vite hvilke rettigheter vi har, i vår gradrekke starter vi som oftest som ganske unge og uvitende om hvilke forskjellige rettigheter og krav vi har på arbeidsplassen vår, fortsetter hun.

CHRISTIAN SJØLI, VISEKONSTABEL OG KOKK OM BORD

Christian har to år i kokke-lære, et halvt år i sivil jobb, og så 18 måneders førstegangs-tjeneste på fregatt som kokk. Etter førstegangstjenesten tok han en pause fra livet i uniform, men kom tilbake mars 2021. Som kokk er han på lik linje som de andre kokkene, sammen med stuerten med å sette menyer. Men primært gjør han «kokke-ting» som baking av brød og tilberedning av mat, som på et fartøy er ren velferd. Det lille ekstra er blant annet baking av boller på onsdager, og god dessert tirsdag, torsdag og søndag. Avhengig av om de ligger til kai, eller seiler, starter dagene med frokostforberedelser ved fem-seks-tiden, etterfulgt av lunsj og middagsproduksjon, men også nattvakt. Men

Visekonstabel Christian Sjøli er en av kokkene om bord. Mat er også velferd.

vi har skiftordning, der vi bytter på hvem som lager frokost, lunsj, og middag, samt hvem som har nattvakt. Med andre ord døgnkontinuerlig drift, forteller Sjøli. Vi har en variert lunsjmeny, alltid med en varmrett, og til middag, skal det være fisk to dager i uken. Grønnsaker er også viktig sier han.

På slutten av samtalen kommer det frem at kokkene om bord er litt frustrerte over lønnsnivået i forhold til andre tilsvarende gradsnivå, med tanke på at kokkene tross alt har et fagbrev. Men han trives uansett godt, og med tiden håper han på «opprykk» til tuert. Han kunne derfor tenkt seg å ta grunnleggende befalsutdanning, for en videre karriere innen sitt fagfelt. Om det å bo på firemanns-lugar, sier han at det er trangt og med lite privatliv. Men det

blir en vanesak, vi har jo en gardin vi kan dra for bikka, sier Sjøli som ser for seg en fremtid som kokk i Marinen.

MARTIN SUNDE VISEKONSTABEL, MASKINASSISTENT OG RØYKDYKKER

Martin har mekanisk bakgrunn/fagbrev, noe som er et krav for å kunne utføre jobben sin i maskinrommet. Han jobbet sivilt som industrimontør, og var godt vant med å lese tekniske beskrivelser og tegninger, før han søkte seg inn i Marinen. Det kommer godt med når jeg nå driver vedlikehold og reparasjoner i maskinrommet nå. Jeg støtter maskinisten i den daglige driften, sier han. Til å utføre jobben, har maskinassistentene et rikholdig utvalg av verktøy. Han forteller at under

Assisterende i maskinrommet, men også røykdykkerleder, visekonstabel Martin Sunde.

oppdraget i USA, med hangarskipsgruppen USS Harry Truman, måtte de utføre relativt store reparasjoner underveis, uten videre problemer. Noen deler måtte kjøpes fra land, men vi fikk helikopterstøtte til å få delene om bord. Hvis vi ikke klarer å reparere selv, og heller ikke får tak i deler, så kjøper vi oss fag-ekspertise til å gjøre jobben. For det viktigste er tross alt å løse oppdraget, sier Martin.

Martin Sunde er også utsjekket som røykdykker og røykdykkerleder om bord. Det stilles relativt strenge krav til fysisk skikkethet for å være røykdykker, og man må ikke ha vært røykdykker for å være røykdykkerleder, for hans oppgave er å kontrollere røykdykkerne og være bindeleddet opp imot havarisentralen om bord. Men de fleste røykdykkerledere har vært røykdykkere selv.

For å bli røykdykkerleder, må man for øvrig ha spesialiseringskurs. En røykdykkerleder har ansvar for all brannssikkerhet om bord, at alt materiell er til stede og fungerer, og at alle rømmingsveier fungerer. Martin forteller videre at det øves jevnlig på brann og røykutviklings-scenarier om bord, i tillegg til at de har øvingsområde og fasiliteter for dette på Haakonsvern.

Martin Sunde har nå tre år bak seg som visekonstabel og trives godt. Han er T-35 kontrakt, og ser for seg å jobbe i Marinen frem til han fyller 35 år, og kanskje lenger. Jeg trives som spesialist, avslutter Martin.

Sjef Marinen

– status 2022/2023

Under Offisersbladets besøk på Haakonsvern i desember 2022, ble det også anledning til en samtale med sjef Marinen flaggkommandør Trond Gimmingsrud. Hva er status i Marinen i dag, og hvordan ser fremtidens norske marine ut?

■ AV Einar Holst Clausen

CODE MARITIME BIDRAG I 2021/22

Flaggkommandøren tar imot redaktøren og BFOs ATV i Marinen John Strømseng på sitt kontor, der vi får hans tanker om dagens og fremtidens norske marine. Gimmingsrud starter med å si at Marinen i 2022, på operativ side har levert veldig godt. KNM Fridtjof Nansen ble sendt til USA sommeren 2021, og i 2022 opererte de i Middelhavet som en del av hangarskipgruppen USS Harry Truman. Tilbakemeldingene fra Amerikansk side var udelte positive, med god integrasjon i hangarskipgruppen sier Gimmingsrud. Så sendte vi minerydderen KNM Hinnøy til NATOs stående minerydderstyrke, også med meget gode tilbakemeldinger. I tillegg har Marinen gjennomført en rekke allierte og norske øvelser og operasjoner.

Vi har også hatt flere fartøyer gjennom FOST, den engelske marinens

sertifiseringsprogram. Logistikkfartøyet KNM Maud, var et av fartøylene som besto FOST, og ble i august 2022 deployert til NATOs stående styrke SNMG. KNM Roald Amundsen deltok for øvrig også i SNMG. Vi har hatt og har, fortsatt utfordringer med det skipstekniske kontrollsystemet på KNM Maud, men det er stabilt og sikkert nok til at vi kan bruke det. I tillegg nevner Gimmingsrud at Marinen har hatt tilstedeværelse i Nordsjøen i forbindelse med trusler mot oljeinstallasjoner og rørledninger, samt at våre ubåter har vært kontinuerlig i nord. Vi har utrolig dyktige folk, og de har levert svært godt i året som har gått, sier sjef Marinen.

TEKNISKE OG PERSONELLMESSIGE UTFORDRINGER

På teknisk side strever vi med for mange driftsavbrudd og tid som går med til det. Vi har også for høy omløpshastighet på personellet vårt, det byttes stilling for ofte, og vi har

for lav stå-tid, men vi rekrutterer fortsatt godt, sier han. Når det gjelder personellslitasje, så forteller Gimmingsrud at det jobbes for å få til to besetnings-løsning på flere fartøyer. Dette for å gi personellet forutsigbarhet og mer familietid, noe som etter hans mening helt klart vil øke

stå-tiden. En to besetnings-løsning er også etter sjef Marinens mening, en måte å «kjøpe» seg bedre tilgjengelighet, på lik linje med andre beredskaps-etater, som med skiftordninger til enhver tid har personell tilgjengelig, for å respondere når det er behov.

Vi kommer inn på hvordan Marinen tidligere har tenkt knyttet til styrkeproduksjon, og Gimmingsrud forklarer. Verdien har tidligere ligget i hvor mange fartøyer man klarte å ha klar innen en gitt beredskapstid. Slik sikkerhetssituasjonen er nå, så har det mer å si at vi ved behov kan følge russiske fartøyer, at vi kan delta i allierte operasjoner når de skjer på utsiden av vår kyst, og at vi kan overvåke i Nordsjøen. Hva klarer vi å yte til enhver tid, og med riktig bemanning, sier han.

SAMVIRKE OG KAPASITETER

Vi samvirker meget godt med våre allierte under NATO-oppdrag og øvelser, internasjonalt og nasjonalt. Når det gjelder Marinens operative samvirke med Luftforsvaret, forteller Gimmingsrud at det jobber de mye med. Vi har kommet i gang med å samarbeide med P-8 Poseidon, og F-35 har vi jobbet mye med, noe vi

Sjef Marinen, flaggkommandør Trond Gimmingsrud her sammen med sjefsmester Elin Blikra Erichsen, under en inspeksjon av Kystjegerkommanoden i Trondenes leir.

er fornøyde med. Disse kapasitetene er taktisk viktige, samt at de bidrar til økt situasjonsforståelse, og helhetlig maritim overvåking, sier han. Mangelen på maritimt helikopter om bord på våre fregatter ble vi enige om ikke å utbrodere. Her mangler nemlig fregattene en kritisk kapasitet til undervannskrigføring, noe det er skrevet mye om.

FREGATTENES LEVETID OG EVENTUELL LEVETIDSFORLENGELSE

Her er beslutningene ifølge Gimmingsrud ikke tatt enda, enten vi snakker om levetidsforlengelse, eller erstatning av fregattene en gang i fremtiden. Det som ligger i planen, er at det skal gjøres en leve-

tidsforlengelse, der man bytter ut en rekke komponenter som er utslitt, eller som har blitt ukurant på grunn av mangel på reservedeler. I tillegg ble det etter havariet med KNM Helge Ingstad, klart at det må gjøres forbedringer med tanke på sikkerhet, eksempelvis forbedringer på lense-systemene.

I dag er det bare Norge som har Nansen-klassen fregatter, KNM Maud, Oksøy- og Alta-klasse mine-ryddere, Skjold-klassen kystkorvetter og Ula-klassen ubåter. Ved å velge unike systemer blir det kostbare innkjøp, samt utfordrende, tidkrevende og kostbart vedlikehold, og ikke minst en rekke systemer å drive opplæring på sier sjef Marinen, som har to hovedutford-

ringer, nemlig det å beholde personellet over tid, samt teknisk status på fartøyene.

Når vi kommer inn på hva som skal erstatte våre fregatter en gang i fremtiden, så er sjef Marinen klar. Fregatt mot fregatt. For å ha stridsutholdenhet over lengre tid til havs, med de kraftige værforholdene vi har i våre havområder, samt ha en god anti-ubåtkapasitet, er det kun fartøy av fregattstørrelse som gjelder, sier Gimmingsrud. Fregatter er imidlertid svært kostbare, og det vil være begrenset hva Norge kan anskaffe. For å få et tilstrekkelig volum bør man derfor i tillegg anskaffe et større antall standardfartøyer som kan løse oppdrag både for Kystvakten og Marinen. Standardisering

på ulike systemer om bord vil gi store gevinster på opplæring, vedlikehold, reservedeler og dermed kostnader. Det er vårt forslag for å klare å opprettholde et fornuftig volum uten å måtte følge kostnadskurven for militære kampfartøyer, sier Gimmingsrud. Når det gjelder ubåter, så er den beslutningen tatt, og Marinen ser frem til å motta de nye ubåtene selv om det er et stykke inn i fremtiden.

Han legger avslutningsvis til at det etter KNM Helge Ingstad ulykken, har vært jobbet med å forbedre sikkerhetskulturen. De siste målinger viser en stor forbedring.

Takk til sjef Marinen for klar tale og tanker om dagens og framtidens norske marine.

Sjef Marinen flaggkommandør Trond Gimmingsrud takket for Offisersbladets besøk. Foto: Offisersbladet

Sigurd Frisvold slakter Fo

Sigurd Frisvold

Den integrerte strategiske ledelse (ISL) der Forsvarssjefen (FSJ) og hans strategiske funksjoner siden 2003 er integrert i Forsvarsdepartementet (FD) fortsetter å utvikle seg i feil retning. ISL synes inspirert av den britiske modellen, men framstår mer som en dårlig etterligning som bidrar til unødvendig byråkratisering og politisering av Forsvaret og dets virksomhet. Årsaken til dette er etter mitt syn at ISL er et lite gjennomtenkt ledelseskonsept både hva angår rollefordeling og grunnleggende forståelse av myndighets/ansvarsfordeling mellom etatssjefen (FSJ) og fagdepartementet (FD), samt at "strategisk ledelse" ikke er definert eller forstått.

Det er også åpenbart at ISL er et bevisst virkemiddel for å redusere FSJens posisjon og gjennomslag. FSJens styringskraft som etatssjef er redusert gjennom en oppsplitting og reduksjon av det militære ledelsesapparat. Ved innføringen av ISL ble Forsvarsstaben (FST) redusert til det som ble vurdert til å være godt under det minimum som var nødvendig for å løse pålagte oppgaver. I tillegg ble organisasjonsledd som måtte ligge i FST for å utøve en helhetlig styring av forsvarets virksomhet trukket inn i FD. Et eksempel på dette er etableringen av et

militært situasjonssenter i FD. Situasjonssenteret er et helt nødvendig verktøy for at FSJ kan utøve den alminnelige kommando han har fått delegert av Regjeringen. Dette må gjennomføres innenfor en helhetlig ramme med klare ansvars- og myndighetslinjer, samt kontinuerlig og tett koordinert med forsvarets virksomhet forøvrig. Situasjonssenteret må derfor være en integrert og sentral del av FST.

Det neste tiltaket som er varslet, nok en gang uten tungtveiende begrunnelse, er etableringen av en felles kommunikasjonsenhet i FD, under Departementsråden. Dette bryter klart med de forutsetninger som ble lagt til grunn da ISL ble besluttet etablert i 2002/2003. Som FSJ var jeg den gang bekymret for at mitt fagmilitære informasjonsansvar overfor offentligheten ikke kunne ivaretas på en forsvarlig måte innenfor ISL. Dette synet møtte stor forståelse hos de politiske beslutnings-tagere som ønsket en synlig og tydelig FSJ. Derfor ble dette formalisert i FSJens instruks og gjennom en egen presse- og

informasjonsavdeling i FST. En felles kommunikasjonsenhet i FD, der FSJ har visse trekkrettigheter, er en konstruksjon som både praktisk og prinsipielt er feil. En slik modell tar ikke hensyn til at FSJ og FMIN har forskjellige roller og ansvar. Denne løsningen vil også helt unødvendig kunne byråkratisere og politisere, samt kunne svekke troverdigheten til og offentlighetens tilgang på fagmilitær informasjon fra FSJ. Dette er verken i Forsvarets eller offentlighetens interesse!

I forbindelse med etableringen av ISL ble som tidligere nevnt FST redusert til under et forsvarlig minimum. Derfor måtte FST nok en gang omorganiseres og ulike modeller for plassering av Generalinspektørene vurderes.

I den modellen som ble valgt er Generalinspektørene en nødvendig del av og integrert i FST. Generalinspektørene knyttes dermed nærmere til FSJ og hans ansvar for helhetlig planlegging og ledelse av Forsvaret og som prinsipiell fagmilitær rådgiver til Regjeringen.

Generalinspektørene får dermed et viktig ansvar for at denne helhetstenkningen også forankres internt i forsvarsgrenene. Dette er derfor en meget fornuftig og framtidsrettet løsning som

Den nå avdøde tidligere forsvarssjef Sigurd Frisvold, samt avdøde stabssjef under Frisvold, Svein Ivar Hansen, slaktet Integrert Strategisk Ledelse i Offisersbladets utgave 3 i 2008. Den er like aktuell i dag. Av den grunn velger vi å gjenbruke den 15 år etterpå. Hvil i fred Sigurd Frisvold og Svein Ivar Hansen, og takk for ærligheten og klar tale!

Einar Holst Clausen

Forsvarets ledelseskonsept

samtidig sikrer en realistisk sammenheng mellom strategisk planlegging og virksomhetsstyring som erfaringen viser er helt nødvendig.

Generalinspektørene innehar også viktig forsvarsgrenskompetanse som både FST og FD er helt avhengige av for eksempel ved materiellanskaffelser. Utflytting av Generalinspektørene er derfor et alvorlig tilbakeskritt, og forsterker utviklingen som svekker FSJens evne til å løse sine instruksfastlagte oppgaver.

Når de totale kostnader (alle flyttinger og bygningstiltak) ved etablering av ISL avveies mot forsvarseffekt så er ikke dette et stjerneeksempel på god ressursbruk. En utflytting av Generalinspektørene (inkludert framtidige reiseutgifter) vil ikke forskjønne dette bildet, heller ikke redusere det totale antall personell.

Forsvaret og FST har gjennomgått betydelige reduksjoner i personell og gradsnivå i flere omganger. Dette står i klar motsetning til FD som har hatt en kraftig økning både i antall personell og gradsnivå. Dette har naturligvis en svært dårlig signaleffekt til forsvarsets personell hva angår lederskap ved eksemplets makt. En slik uforholdsmessig økning bidrar også til en uhensiktsmessig sentralisering av beslutningsstrukturen, samt forvitring av kommunikasjons- og myndighetslinjer.

De framtidige utfordringer for Forsvaret vil kreve evne til raske beslutninger og stor gjennomføringsevne. I en slik sammenheng er et overdimensjonert sentralbyråkrati mer en del av problemet enn av løsningen. Det vil derfor være nødvendig og riktig at det egentlige FD reduseres betydelig i antall personell. Dette gir en "vinn-vinn" situasjon der den største gevinsten vil være at FD kan konsentrere seg om de framtidige strategiske utfordringer, samt å være et faglig sekretariat for FMIN.

Forsvarspolitisk utvalg stilte spørsmål om ISL fungerer fullt ut tilfredsstillende, og registrerte at FD varslet en kritisk intern gjennomgang av dagens løsning. En slik intern gjennomgang har også vært gjort tidligere uten at verken gjennomføring eller resultat har vært overbevisende. St.prop nr 48 gir ikke håp om endring, snarere tvert imot. Sentraliseringen av makt forsterkes, FD styrkes og framstår som den nye Generalstab. Dette på bekostning av FST som tilpasses en mer avgrenset gjennomføringsfunksjon med arbeidsgiveransvar, og Generalinspektørene som skal drive styrkeproduksjon på et lavere nivå. FSJ omtales som strategisk rådgiver i den strategiske rådgivningsprosessen som foregår internt i FD.

Dette er en uheldig utvikling av flere

grunner. Det er uklokt å frakoble strategisk planlegging fra gjennomføring av planen på denne måten fordi både sammenhengen og realismen svekkes. Det er enda mer uklokt at Generalinspektørenes kompetanse og situasjonsforståelse ikke er kontinuerlig og personlig representert i FSJens ledergruppe både i den strategiske rådgivningsprosessen og i etatsledelsen, ikke minst i tilknytning til internasjonale operasjoner. Det må også være tillatt å stille spørsmål ved den interne strategiske rådgivningen i FD. Hvem skal kvalitetssikre anbefalingen? De samme som forberedte saken? Og hvordan skal kompetansen til Generalinspektørene erstattes?

Tiden er etter mitt syn overmoden for at det iverksettes en uavhengig, ekstern og bred evaluering av ISL f.eks av Riksrevisjonen. En slik evaluering må avklare begrepet "strategisk ledelse", grunnlaget for selve ledelseskonseptet og hvorfor det bare omfatter Forsvaret og ikke andre offentlige sektorer. Evalueringen må omfatte hele styringskjeden i Forsvaret. Samtidig gir dette FD en unik mulighet til å få en ufiltrert tilbakemelding fra forsvarsets ledere om FDs ledelsesform- og kultur samsvarer med ambisjonen om at Forsvaret skal være en foregangssektor innenfor dette feltet.

>>

Det er snart fire år siden Sigurd Frisvold gikk av som forsvarssjef. Nå orker han ikke sitte stille lenger å se på "galskapen".

Forsvarssjefens rolle som etatssjef og sjef for FMO, er virkelig truet

Tidligere forsvarssjef Sigurd Frisvold peker i sitt innlegg på en rekke svakheter ved den nåværende ledelsesmodell for Forsvaret, den såkalte Integrerte Strategiske Ledelse (ISL).

Grunntanken for konseptet var å bringe den departementale og den fagmilitære ledelse inn i et tettere samarbeid for å styrke evnen til hurtig omstilling og evne til styrket militærpolitisk krisehåndtering. Denne grunntanken er i utgangspunktet god og absolutt nødvendig sett i lys av det politiske fokus internasjonale operasjoner fikk fra slutten av 90-årene, og behovet for hurtig omstilling av Forsvaret fra år 2000 og framover.

Imidlertid er den løsning man politisk landet på, og ikke minst måten løsningen er blitt drevet gjennom på av et noe "overvrig" embetsverk i departementet, blitt svært mislykket. I sin "styringskåthet" har ansvarsdimensjonen blitt nedprioritert fra embetsverkets side, oppgaver har blitt tatt inn i departementet som burde vært løst i Forsvarets Militære Organisasjon (FMO), samtidig som gjennomføringsevnen i den samme FMO har blitt svekket. Det kan se ut som om ansvar kun skal gjøres gjeldende i FMO "når noe går galt". Departementets rolle i slike tilfeller blir meget diffus, og muligens "tåkelagt". Det hele blir da et spørsmål om Forsvarssjefens rolle i dagens og morgendagens ISL.

Det er nettopp dette fokus Sigurd Frisvold har i sitt innlegg, og som det også etter min oppfatning er grunn til å stille et stort spørsmålstegn ved.

Kan Forsvarssjefen fortsatt sies å være både sjef for FMO (etatssjef) og samtidig være fagmilitær rådgiver for Statsråden, når det apparat han har til rådighet systematisk blir fjernet og hans autoritet undergravd slik det synes gjennomført frem til nå, og ikke minst planlegges gjennomført i den nærmeste fremtid? Etter min mening er svaret et klart og entydig nei!

Ved å legge alle faktiske planleggingskapasiteter inn under departementets forskjellige avdelinger, samtidig som styringsfunksjonene for alle praktiske formål allerede befinner seg der, blir FMOs rolle uansett av liten verdi for resultatet i enden av kjeden. Departementet har tiltatt seg alle avgjørende funksjoner, og det gjenstår å se om det samme departementet ønsker å påta seg ansvaret for resultatet om dette ikke blir så godt og riktig som forventet.

Departementet har også "samordnet" Forsvarssjefens presse- og informasjonsavdeling med sin egen! Forsvarssjefens rolle som etatssjef, Sjef for FMO, er virkelig truet. Som ansvarlig for en organisasjon på minst 15 000 ansatte, skal han ikke kunne ha sitt eget apparat for presse- og informasjon?

Sigurd Frisvold tar til orde for en uavhengig, ekstern og bred evaluering av ISL. Det støtter jeg helhjärtet opp under. Jeg kan imidlertid godt tenke meg at denne ikke bare ble en Riksrevisjonsgjennomgang, men også sammensatt slik at personer med lang og bred erfaring fra strategisk beslutningsnivå både i offentlig og sivil sektor fikk anledning til å gi sitt syn på den ledelsesform som Storting og Regjering, har gått inn for i Forsvarssektoren, men som man på tilnærmet alle andre sektorer i samfunnet over tid har beveget seg vekk fra.

Svein Ivar Hansen

Generalløytnant Svein Ivar Hansen har tidligere vært stabssjef i Forsvarsstaben.

Svar til Sigurd Frisvolds innlegg om ISL

Tidligere Forsvarssjef Frisvold reiser en del interessante problemstillinger vedr. Den integrerte strategiske ledelse. Nå tror ikke jeg at vi kommer tilbake til tiden med et skille mellom Forsvarsdepartement og Forsvarets overkommando. Når det er sagt er jeg også opptatt av at man ikke får en unødig byråkratisering av den strategiske ledelsen av Forsvaret, men at vi har en god og effektiv integrerte strategiske ledelse som er tilpasset dagens Forsvar sin størrelse. Etter det jeg forstår er erfaringene med den nåværende ledelsesmodellen overveiende positive, men at det også finnes potensial for ytterligere forbedringer.

Det blir også reist spørsmål om felles kommunikasjonsenhet vil kneble Forsvarssjefen sin mulighet til å komme til orde med ren fagmilitær informasjon. Etter mitt syn er dette å overdrive da denne avdelingen skal gjenspeile både de "militære" og "sivile" fagområder i den i integrerte strategiske ledelse. Ved evt uenighet mellom Forsvarsministeren og

Forsvarssjefen vil det vel uansett være slik at de selv vil målbære sine egne syn på den evt. aktuelle saken.

Jeg merker meg for øvrig at Frisvold m.fl. mener at en utflytting av Generalinspektørene til de respektive forsvargrener vil medføre en svekkelse av Forsvarsstaben, og at Glene innehar en viktig forsvargrenskompetanse som både FST og FD er helt avhengige av. At denne kompetansen skulle bli mindre når de plasseres hos sin Forsvargren har jeg vanskelig for å forstå. Det er jo ikke slik at de heretter skal være avskåret for å ha løpende kontakt med Forsvarssjefen. Det vil fortsatt være mange formelle møtepunkter. Vi har bare snudd reisevirksomheten til Glene motsatt veg.

Når det gjelder en gjennomgang av hvordan ISL fungerer, er jeg enig i at en evaluering av enheten kan være et nyttig tiltak.

Signe Øye

1.nestleder i Stortingets forsvarskomiteé (Ap)

Jan Petersen

Lederen for Forsvarskomiteen Jan Petersen, har i en kommentar til Offisersbladet på telefon, sagt at beslutningen om å legge Forsvarets presse & informasjonstjeneste inn i Forsvarsdepartementet, er en gal beslutning. Petersen mener at det er helt nødvendig for Forsvarssjefen å ha sin egen presse & informasjonsavdeling, og at dette dessuten står klart i Forsvarssjefens instruks. Samtidig sa Jan Petersen at han ikke umiddelbart er enig i beslutningen om å flytte ut Generalinspektørene for Hæren og Sjøforsvaret fra Forsvarsstaben, og at denne beslutningen vil bli grundig vurdert sammen med behandlingen av Langtidsplanen. Debatten rundt Integrert Strategisk Ledelse, ønsket ikke Petersen å kommentere på det nåværende tidspunkt.

Offisersbladet har vært i kontakt med Forsvarssjef Sverre Diesen og sjef for Forsvarets Presse & Informasjonstjeneste Birgitte Frisch, og ingen av de ønsket å kommentere saken videre.

Det har også vært meget vanskelig (les: umulig) å få tjenestegjørende befal i det høyere gradsskikt, eller involvert personell til å uttale seg i saken. Noe som kanskje er helt naturlig i tider hvor kritiske uttalelser kan få konsekvenser for den som våger seg ut i den offentlige debatt.

Tidligere forsvarssjefer vil gjenåpne Olavsvern

General (p) Harald Sunde og Admiral (p) Haakon Bruun-Hansen ønsker at Forsvaret skal kjøpe tilbake, og gjenoppta aktiviteten på den tidligere marine/orlogsbasen Olavsvern utenfor Tromsø.

Her er det nederlandske marineinfanteriet og deres landgangsfartøyer i fjellanlegget på Olavsvern, tidligere i 2022. Foto: WILNOR

■ Einar Holst Clausen

Olavsvern sto ferdig i 1968, med en prislapp på fire milliarder kroner, i hovedsak betalt med NATO-midler. Selve anlegget er på 25.000 kvadratmeter, lagt under 274 meter fjell, med egen tørrdokk, verksteder, kontorer og ammunisjonslagre.

Den svært dyktige tidligere forsvarssjef admiral (p) Haakon Bruun-Hanssen, har med sin brede tjeneste-erfaring fra Marinen og tidligere sjef for Forsvarets

Operative Hoved-kvarter (FOH), uttalt til NRK, at Forsvaret ved å gjenbruke Olavsvern, vil få mest mulig igjen for de pengene som har vært investert der i årenes løp.

Olavsvern ble som kjent lagt ned i 2009, og i 2013 solgt til private for 38 millioner kroner, der ordføreren i Tromsø var en av dem. Med på kjøpet fulgte det med store mengder bunkersolje, så den reelle «kjøpesummen» ble mye mindre enn de 38 millionene. En gibort-pris!

I dag har selskapet WilNor Governmental Services kjøpt seg opp som hovedeier og administrerer Olavsvern. Offisersbladet har vært i kontakt med ledelsen i WilNor Governmental Services. De bekrefter at Olavsvern under deres kontroll har fått et betydelig vedlikeholds-løft, og i dag er fullt ut operativ, så også forlegninger og annen EBA. WilNor bekrefter overfor Offisersbladet at flere NATO-land i dag bruker basen, blant andre det Nederlandske forsvaret, som eksempelvis har øvd ilandsetting av styrker. Franske og

Amerikanske marinestyrker har også benyttet Olavsvern.

Tidligere forsvarssjef Harald Sunde har også en gjenåpning av Olavsvern på sin ønskeliste. Han har uttalt til NRK at Olavsvern er et helt spesielt anlegg, fordi det har stor kapasitet sikret inne i fjellet. Det har adgang både sjøveien og landveien. Han mener at basens beliggenhet, midt i et strategisk viktig område, er et argument for gjenåpning. Han legger også til at med Sverige og Finland som fremtidige NATO-land, så er

GALS KAP

å nedlegge Olavsvern?

Stadig flere operative offiserer i Sjøforsvaret og i det politiske miljø, stiller seg dette spørsmålet. Generalinspektør for Sjøforsvaret Jan Finseth, ønsker å nedlegge Olavsvern, og underbygger dette med tall og operative vurderinger som ledende offiserer i Sjøforsvaret betrakter som uriktige? Offisersbladet besøkte Olavsvern base for å lodde stemningen, og for å få fakta på bordet.

Ar Einar Holst Clausen

Olavsvern (het Ramjordnes base frem til 1976) ble åpnet i 1967 som en fremskutt operasjonsbase for u-båter(UVB) og motorpedobåter(MTB). Infrastrukturen ble modernisert i 1990 i forbindelse med innfasingen av "ULA"-kl. UVB, med blant annet renovering av verksteder/lagre, forlengelse av tørrdokk, samt nytt ammunisjonsanlegg, ny strømforsyning, ventilasjon med mer. Anlegget er derfor i dag å betrakte som 1990-standard med senere oppgraderinger. Olavsvern er Sjøforsvarets nordligste og eneste operative marinebase pr i dag.

Imponerende anlegg
Offisersbladet ankorm den godt bortliggende marinebasen ved innløpet til Ramfjorden

utenfor Tromsø. Selve basen ser ikke spesielt imponerende ut når man kommer dit, men vel inne i det enorme fjellanlegget, skjønner man dimensjonene! Nesten en kilometer med bilvei inne i fjellet, og moderne tekniske anlegg, kontor- og lagerlokaler, operasjonsrom, moderne trykkammer, et moderne og nytt ammunisjonsområde med en rekke topp moderne ammunisjonsbunker e.(bilde av tørrdokk og ammunisjonsbunker), og andre mindre fartøyer. Selv de nye Skjold klasse MTBene kan tas imot hvis døren inn til tørrdokken utvides med noen meter (kostnadsberegnet til et sted mellom 40-50 millioner kroner). Man blir overrasket over hvor rent og tørt det er inne i fjellanlegget, og hvor vedlikeholdt og nytt materialet ser ut. Derfor er det svært vanskelig å forestille seg at her har Regjeringen bestemt seg for å slå av lyset, og nedlegge alle operative virksomhet.

En generalinspektør i utakt med sine menn
Generalinspektøren for Sjøforsvaret har i sin begrunnelse for nedleggelse, blant annet argumentert med store kostnader til fremtidig oppgradering og stadig mindre operativ aktivitet ved denne nordligste sjimiliter basen. BFOs tiltsvalgt ved Olavsvern er bygget med NATOs infrastrukturelle midler, og NATO har fortsatt sterke interesser i Nordområdene. Basen kan ikke avvikes uten NATOs endelige godkjenning. Dessuten er Olavsvern den eneste basen i Nord som er godkjent for å kunne ta i mot reaktordrevne u-båter, sier Lykseth.
Han kan fortelle om politikere fra flere politiske partier, som ved besøk på Olavsvern har blitt svært positivt overrasket over anlegget, og uttrykker i den anledning stor skuffelse over at forsvarssjef Sverre Diesen, velger å gå for nedleggelse av en base han aldri har tatt seg tid til å besøke.

grunn av stor russisk øvingsaktivitet, og stadig økende skipstrafikk i Nordområdene, har faktisk marinens aktivitet økt betydelig. Dessuten ønsker stadig flere utenlandske avdelinger å bruke Olavsvern som base for deres øvelser. Blant annet spesialavdelinger fra Royal Marines. Vi må være klar over at Olavsvern er bygget med NATOs infrastrukturelle midler, og NATO har fortsatt sterke interesser i Nordområdene. Basen kan ikke avvikes uten NATOs endelige godkjenning. Dessuten er Olavsvern den eneste basen i Nord som er godkjent for å kunne ta i mot reaktordrevne u-båter, sier Lykseth.
Han kan fortelle om politikere fra flere politiske partier, som ved besøk på Olavsvern har blitt svært positivt overrasket over anlegget, og uttrykker i den anledning stor skuffelse over at forsvarssjef Sverre Diesen, velger å gå for nedleggelse av en base han aldri har tatt seg tid til å besøke.

Hva er motivene og hvor er logikken?

Det er mange ting som skurrer i denne saken, og man kan faktisk lure på hvilke motiver som ligger bak forslaget om å legge ned Norges nordligste fulleverdige marinebase. Det er ingen hemmelighet at sjef FOHK, viseadmiral Rekesten hadde Olavsvern som førsteprioritet i nord. Det er et alvorlig tankekor at forsvarsets øverste operative sjef, ikke har blitt hørt i denne sammenheng. Videre opplyser kilder Offisersbladet har vært i kontakt med, at sjef LDKN(Landsdelskommando Nord-Norge) kontreadmiral Trond Grytting, heller ikke er spesielt fornøyd med en nedleggelse av Olavsvern. Ser man alt dette i sammenheng med økt russisk øvingsaktivitet, Sjøforsvarets økte tilstedeværelse i nord, og politiske festtaler fra Forsvarsministeren om en virkelig satsning i Nordområdet, så kommer forslaget om å nedlegge Olavsvern, i et merkelig lys.

FAKTA:

Dokking- og ledekapasitet for u-båter gir uholdende evne for operasjoner i nordområdene. Reparasjoner som krever spesialisert infrastruktur/utstyr er mulig. Alternativt ved større break down er slep til Bergen. Infrastrukturen muliggjør at fartøyer kan varetas og ligge trygt ved basen, også uten fartøysbesetning (for eksempel ifm avspasering, ferie osv.) Olavsvern har et fåtall teknisk kompetansepersonell som støtte til teknisk besetning om bord. Større arbeider i anlegget foretas med personell fra TVH/Haakonvern. Beliggenheten nær selingsleden, enkel adgang og gode dyppannskaier gjør at alle aktuelle fartøystyper inklusive Nansen klasse fregatter kan legges til ved basen. Mindre fartøyer (Hauk-kl MTB, SB 90 SHV flerbruksfartøyer osv) kan legges i fjellanlegget. Dette gir betydelige fordeler ift egnedighet (uavhengig av vær) og om vinteren av-sjelse. Fjellanlegget gir optimal beskyttelse både i forhold til vær og eventuelle fiendtlige handlinger (for eksempel terror/sabotasje.) Sjøheimvernens kommando Nord-Norge(SHV NN) utnytter i stor grad infrastrukturen og øvrig kapasitet ved basen. Både infrastruktur og beliggenhet er meget gunstig for SHV. Både for trening / øvingsvirksomheten og rekrutteringsmessig. Tromsø som kommunikasjonscenter har stor betydning.

BFOs tiltsvalgt ved Olavsvern løytnant Inge Lykseth.

Faksimile fra Offisersbladet nr. 3 · 2008

korteste veien for NATO-forsterkninger som skal til Finland, via Norge. Derfor trenger Norge kystnær infrastruktur som kan ta imot og videresende utstyr, kapasitet, avdelinger og forsyninger inn i det området, sier Sunde til NRK.

DET ER LOV Å VÆRE SMART OG TA KLOKE AVGJØRELSE

Forsvarssjef Eirik Kristoffersen har ingen planer om å gjenåpne/kjøpe tilbake Olavsvem. Hadde det vært en idé med en liten revurdering? Burde forsvarssjefen vurdere behovet ut ifra dagens sikkerhets-

situasjon, økt interesse, aktivitet og overvåkenhet i våre havområder?

Ved å ta tilbake Olavsvem, kunne våre ULA-klasse ubåter, som ofte opererer i Nord, brukt Olavsvem, når det er behov for mannskapsbytte/hvile, eller behov for eventu-

elle reparasjoner, i stedet for å måtte returnere helt til Haakonsvem?

Andre NATO-lands ubåter, fartøyer og marinestyrker har også et ønske om å bruke Olavsvem. Er det økonomi det står på, så kan jo forsvarssjefen spare en milliard eller to på å kansellere den håpløse flyttingen til Vænes av Luftforsvarets Skolesenter på Kjevik.

Med en slik innsparing kunne Olavsvem i Forsvarets eie, blitt driftet i veldig mange år fremover. Om ikke Forsvaret vil vurdere å kjøpe tilbake Olavsvem, ville man med en Kjevik-innsparing kunne dekket leien til WilNor i mange tiår.

Det er lov å være smart, selv om kanskje FD, Forsvarsbygg, Forsvarsmateriell og de som tidligere gikk inn for nedleggelse av Olavsvem, blåser kaldluft nedover ryggen på forsvarssjefen.

Foto: WILNOR

Norge har sendt 10.000 artillerigranater til Ukraina

Til sammen har Ukraina mottatt våpen og annet forsvarsmateriell for 6 milliarder kroner fra Norge. Granatene er hentet ut fra egne lagre. Regjeringen opplyser at konsekvensen for nasjonal beredskap er vurdert. I tillegg bruker Norge opptil 201 millioner kroner i et britisk ledet fond til kjøp av et større antall artillerigranater til Ukraina. Dette er en nødvendig donasjon i Ukrainas kamp i krigen mot Russlands aggresjon, men 10.000 artillerigranater fra egne lagre, er et stort antall, spesielt med tanke på at Forsvarets ammunisjonslagre nærmer seg et kritisk lavt nivå. Vi håper Regjeringen bevilger betydelig større beløp til Forsvaret, enn det som det ser ut til pr i dag. Norge er nå nede mot 1,5 % av BNP i bevilgning til Forsvaret. Med dagens sikkerhetssituasjon i Europa, burde målet være 2,5 % - snarest.

Einar Holst Clausen

Grensejeger – under den kalde krigen

Her kommer en av flere for-svarshistoriske bøker fra Kolofon Forlag. I denne boken får vi god innsikt i oppbygging, utvikling og tjeneste ved Garnisonen i Sør-Varanger (GSV), med spesiell oppmerksomhet på kald krig perioden. Forordet er skrevet av generalløytnant Hjalmar I. Sunde, som skriver at boken omtaler en veldig spennende periode i GSVs historie. Nemlig den meget spente og truende situasjonen under Cuba-krisen i 1962, atombombeprøver på Novaja Semlja i 1961-62, oppmarsjen av den Sovjetiske 45. motoriserte divisjon i 1968 og invasjonen i Tsjekkoslovakia samme år.

GSV-veteranen og forfatteren Arild Viggo Gjerde gir oss et historisk tilbakeblikk, et unikt innblikk i garnisonlivet og livet på alle grensestasjonene og OP'ene. Boken har mange bilder fra tjenesten, og mange av den eldre garde vil nok kjenne igjen både bekledning, våpen og kjøretøy fra 60-70 tallet. Med på kjøpet får vi også noen kjente og ukjente røverhistorier, blant andre «henrettelsen» av kokken på Korpjell grensestasjon. Ukjent for meg var det også å lese at Gjerde under en isfisketur i området Grense Jacobselv, ble overrasket av to norske F-86F Sabre i knehøyde og med full etterbrenner. De kom fra Sovjetisk side av grensen! I ettertid er det kjent at norske jagerfly på den tiden øvde på angrep inn mot Sovjet, samtidig som de fikk testet beredskapen hos våre naboer i Øst.

Gjerde, som selv tjenestegjorde ved GSV i 18 år (1960-1978), mestrer å skrive en svært interessant og samtidig personlig bok om tjenesten ved GSV på 60-70 tallet. Alle tidligere og nåværende tjenestegjørende grensejegere ved GSV, samt forsvarsinteresserte bør lese denne boken. En tankevekkende bok om en kald krigs periode, som vi nå er inne i igjen.

Einar Holst Clausen

Mennesket og krigshelten Martin Linge – biografi

Kolofon Forlag har utgitt denne biografien om Martin Linge.

Den er skrevet av Svein Linge, som for øvrig ikke er i slekt med krigshelten.

Boken tar oss med helt tilbake til Martin Linges oppvekst i Valldal og Ålesund med 11 søsken. Gutten hadde skuespiller-ambisjoner, men hadde ikke noen stor suksess innen det yrket. Det kommer også frem at en av våre største krigshelter, i sine ungdomsår var pasifist, men senere tok underoffisersutdanning.

Martin Linge deltok i kampene i Romsdal i april-dagene 1940, men dro senere til England, der han begynte sitt motstandsarbeid.

Boken beskriver hans nære kontakt med eksilregjeringen, spesielt Trygve Lie. Det dukker opp mange kjente navn, som Martin Linge jobbet med, blant andre krigsheltene Joachim Rønneberg, Ragnar Ulstein og Nordahl Grieg.

Martin Linge bygget opp sin spesialavdeling, senere kalt kompani Linge, og boken beskriver meget godt det livet han levde i London, og alle de raidene han planla og fikk gjennomført. Måløy-raidet spesielt, der kaptein Martin Linge ble offer for tyske kuler. Dette er meget interessant krigshistorie, som jeg anbefaler alle å lese. Jeg avslutter med ett av versene som Nordahl Grieg skrev om Martin Linge;

Mens de spilte gamle stykker i vår blodige april, flerres teppet for et annet, vilt og ukjent skuespill, aldri øvet, aldri prøvet jagende fra sted til sted – det var Norges skjebnedrama. Der var Martin Linge med.

Einar Holst Clausen

Your defence and public safety geospatial partner

GT/GIMS: High security web based geospatial Intelligence management

- ▶ Collate - Structure - Disseminate
- ▶ Connect different security levels across sanctioned networks
- ▶ Data validation and cataloguing allows safe real-time use
- ▶ Can distribute information between different government networks
- ▶ Currently operational by more than 10,000 military users

Aeronautical charts production with world class service levels

- ▶ Moving Map charts in cockpits
- ▶ Full range of air charts delivered every AIRAC cycle
- ▶ Vertical obstacle changes continuously

Get in touch!

T-Kartor Norway AS
+47 94092175
tore.brenden@t-kartor.com

T-Kartor Norway AS is growing! If you are interested in being part of the team, get in touch or check out our website: www.t-kartor.com

Troen på eksterne råd om Forsvaret

Det har vært overdreven tro på å styrke Forsvaret gjennom effektivisering, endret styring og omstilling.

Ved inngangen av 2023 er det lite som tyder på en snarlig bedring i den sikkerhetspolitiske situasjonen. Fortsatt krigføring i våre nærområder preger situasjonen her og nå, og uansett utfall vil det føre til varige endringer i lang tid framover. Som en konsekvens av den sikkerhetspolitiske situasjonen har flere europeiske land prioritert forsvar.

Våren 2022 la regjeringen fram stortingsmelding 10 om status og prioriteringer i Forsvaret. Dette var deres løypemelding på status i inneværende langtidsplan. Meldingen oppsummerer utfordringene av svakhetene i langtidsplanen på en god måte. Den peker også i en retning hvor det er behov for styrking og endrede prioriteringer. Dessverre følges det opp ved budsjettet som ble lagt fram bare noen måneder etter.

Det betyr at mange av de forhold som ikke er tilfredsstillende ikke rettes opp – selv når behovet er stort.

DET ER DRAMATISK

Den retningen som trekkes opp i Meld.st 10 er også gjenkjennbar i lys av det fagmilitære rådet fra 2019. Der ble det pekt på behovet for en rask opptapping av Forsvaret for å kunne ha en tilfredsstillende nasjonal forsvarsevne. Manglene og behovene for å tette dem kjenner vi igjen ute i Forsvarets avdelinger, men ikke i det vedtak og den politikken som føres for Forsvaret. Gapet mellom realiteter og vedtak og bevilgning er i ferd med å nå et altfor høyt nivå. Det er alvorlig gitt den situasjonen vi står i.

Derfor er det viktig at dette nå tas klart fram i de store prosessene som ligger framfor oss. Utgangspunktet som både Forsvarskommisjonen og det fagmilitære rådet må bygge på er en nøyaktig og beskrivende nå-situasjon. Dette, sammen med det sikkerhetspolitiske bildet, må danne grunnlaget for de råd som gis. Alvoret må komme fram og det må håndteres. I første omgang gjennom revidert budsjett 2023 og deretter i arbeidet med langtidsplanene som skal fremmes våren 2024.

En fare som lurar og som vi ser hver dag er en fortsatt overdreven tro på å redde situasjonene og styrke Forsvaret gjennom effektivisering, endret styring og omstilling.

Min påstand er at mange av de store utfordringene vi i dag har innen forvaltning av personell, logistikk og styring av forsvarssektoren, kan spores tilbake til ulike omstillings og effektiviseringsgrep. Det virker overhodet ikke så godt som den teoretiske innretningen la til grunn.

Troen på eksterne råd har dominert.

Å LYTTE TIL DE ANSATTE OG DERES REPRESENTANTER HAR FRAMSTÅTT SOM LITE AKTUELT.

Målene om å spare har dominert og ivaretagelse av ansvaret som arbeidsgiver er satt til side. Dette er den virkeligheten vi står i når en nå for fullt ruller ut den nye store omstilling og effektiviseringsgrepet, kalt M & E. Politiske mål med store innsparinger uten å kutte årsverk og baser er urealistiske. Resultatet er en arbeidsgiver som nå i større og større grad skylder på at det er mostand fra arbeidstakerorganisasjonene som gjør at målene ikke nås.

Vi har ikke skjont det og tar ikke nødvendig eierskap, er budskapet.

Det vi tar eierskap til er at prosesser skal følges, involvering skal skje der endringene kommer og innspill skal legges til grunn for beslutninger. Det å følge en slik arbeidsmåte ville bidratt til økt mulighet til å lykkes og sannsynligvis kunne gjort det noe raskere. Det betinger at en starter ut på riktig måte, noe som ikke har vært tilfelle med M & E prosjektet. Jeg tror at endring og omstilling også kommer i framtiden, og at det er nødvendig. Derfor må arbeidsform og samarbeid utvikles og styrkes.

Det må vi møte sammen.

Jens Jahren

Leder BFO (nå leder YS Stat)

Når sjekket du sist?

Har det skjedd endringer i livet ditt i løpet av den siste tiden? Har du flyttet, skiftet jobb, fått barn, giftet deg eller skilt deg? Lista er lang over hva som kan påvirke forsikringsbehovet.

Det er smart å sjekke jevnlig om du er riktig dekket.

Kontakt oss gjerne, så hjelper vi deg med å finne ut hva du trenger – og ikke trenger.

Gravlegg URE – la kompetansen styre!

Mitt første ansvar i Forsvaret var å utdanne feltvognførere til BK-troppene i alle manøverbataljonene. I 1987 var dette en utdanning på 130 timer. For å kjøre Volvo felt! I dag er dette historie – og effektivisert ned til så å si ingenting. Samtidig skjer det flere ulykker med personskader.

I en verden der endringer skjer raskt er kunnskapen, ferdighetene og de personlige egenskapene det som skiller suksess fra fiasko. I vår profesjon er fiasko det samme som skader og tap av liv. Dette kan vi lese av historien, og det er ikke lenge siden forrige dødsulykke der mangel på tilstrekkelig utdanning, grunnleggende kompetanse og ansvarlighet, skjedde. Sersjant Håvard Skattum mistet livet 27. oktober 2017.

Samtidig med at dette skjer, jobbes det aktivt med å endre hele utdanningssystemet basert på innsparringskrav fra Regjeringen – ført i pennen av Forsvarsdepartementet.

Høsten 2011 ble det gjort et solid grunnarbeid for å se på Forsvarets utdannings-systemer. Dette arbeidet var kvalitativt innrettet og avdekket flere behov for å styrke Forsvarets totale kompetansebeholdning. På det tidspunktet var det kvaliteten som var i søkelyset, ikke økonomien. Imidlertid ble rapporten brukt i en annen kamp i FD – kampen om pengene, og et krav om at «Nå var det utdannings-institusjonenes tur til å spare».

Etter det handlet alt om penger. Pent pakket inn i semantiske beskrivelser som «tilpasning til det sivile utdanningssystemet», «mer helhetlig styring», «styrkede kompetansemiljøer», «mer enhetlig utdanning», «styrket fellesoperativ kompetanse». Og – «økt mangfold».

Imidlertid var innholdet noe helt annet – en målsetning om å spare 560 millioner kroner. Utvikling av solid militær profesjonsutdanning var nærmest fraværende.

Når jeg ser tilbake, er det helt utrolig at Forsvaret ikke ga mer motstand mot utdanningsreformen. I årene frem mot 2017 var det flere dødsulykker, og mange hadde sammenheng med mangel på kompetanse og erfaring. Løsningen som Forsvarssjefen var «tvunget til» å beslutte 15. november 2017, innebar en ytterligere forringelse av utdanningen av lagførere, instruktører og de lavere ledeme. Samtidig måtte han beslutte en kraftig endring av utdanningen av offiserer som reduserte ferdighetene og den

personlige utviklingen på bekostning av teoretisk kunnskap og krav om innsparring.

Forsvarssjefen hadde ikke noe valg da betingelsene i oppdraget fra FD var å finne en gevinst på 560 millioner.

I 2021 ble det gjennomført en første evaluering av reformen. Forsvarets tilbake-melding – noe vag men fortsatt kritisk, ble levert september 2021 til Forsvarsdepartementet. Så ble det stille frem til sommerferien 2022 hvor vi ble invitert til å gi innspill til FDs foreløpige sluttrapport innen 12 august. Deretter har det – igjen, blitt stille.

HVA SKJER I FORSVARSDEPARTEMENTET NÅ?

Tegnene, basert på samtaler og hva vi hører i flere fora, er at FD fortsatt ikke erkjenner at URE har kostet Forsvaret mye i form av tapt kompetanse. Og gevinsten på 560 millioner er heller ikke realisert fullt ut. Fordi det er umulig.

Samtidig med evalueringsprosessen har FFI kommet frem til at Forsvaret har et kjempestort behov for offiserer og befal. Vi snakker om dobbelt så mange kadetter som i dag – hvert år, og flere hundre i OR-søylen – hvert år. Dette «stemmer dårlig» med FD egne anslag og vil åpenbart koste mye.

Løsninger som å øke antall kadetter med 80 i 2023, uten tilførsel av økonomi og årsverk, er et useriøst forslag som kun setter regjeringen i et dårlig lys.

Dette er min siste «Gi Akt». Noen vil sikkert synes det er helt greit. Imidlertid er det ekstremt viktig at «noen» korrigerer en gjengs oppfatning om at «alt går bra». I boka «Etterretning» av Frode Kristoffersen og Kjetil Hatlebrekke, skriver de om faren for etterretningssvikt. Det handler om å forstå – eller misforstå situasjonen. Her skriver de om risikoen for *kognitiv lukking*, det vil si at vi søker trygghet og sikkerhet, vi forenkler. Vårt selvbilde står i veien for aksept og handling basert på det som virkelig skjer. Her skaper prestisje, eierforhold til opprinnelig løsning og mangel på aksept for at man tok feil, store barrierer for at Forsvaret skal få tilbake et utdanningssystem som gir en så trygg arbeidssituasjon som mulig er.

Min påstand er at endringene av URE ikke vil skje i tide på grunn av at FD har store problemer med å erkjenne det alvorlige i situasjonen.

Utdanning av kjemekompetanse til Forsvaret kan kun leveres av Forsvaret alene – eller av andre utenlandske profesjonsutdanninger. Det finnes ikke noe alternativ. Det å «ta risikoen» på dette området innebærer at du aksepterer at noen andre dør på grunn av din beslutning. 15. november i år fikk Forsvaret nok en gang påpakning av en undersøkelseskommisjon. Dette gjaldt en trafikkulykke med Mercedes feltvogn. Anbefalingen var mer kompetanse, økte sikkerhetstiltak og etterlevelse av fagplan. Her gikk det ikke liv, men to soldater ble skadet.

Det er IKKE tid til å la evolusjonen skape de erfaringer som lå til grunn for tidligere utdanningssystem. Her må man aktivt korrigere det man har.

Cher sang «If I Could Turn Back Time» i 1989. I dag burde man ha gått tilbake til utgangspunktet i november 2011 og startet på nytt. Forsvaret; Takk for 37 meningsfulle år – skulle ønske at situasjonen for kadetter og utdannings-ansvarlige var bedre nå enn før!

Jon Vestli
Kompetanseutvikler i
Befalens Fellesorganisasjon

Offisersbladet beklager at det ble feil byline på denne spalten i utgave 6/2022. Giv Akt! spalten har i senere tid alltid vært skrevet av BFOs kompetanseutvikler Jon Vestli, så også denne. Det ble den siste spalten Jon har skrevet, da han etter 7 års supert arbeid for BFO, nå velger å gå av 57 år gammel. Jon har blitt takket av i desember 2022, men står i tjeneste ut januar. Offisersbladet takker for mange gode Giv Akt-spalter disse årene, og ønsker deg lykke til videre Jon! Denne spalten står seg også i repetisjonens tegn.

Redaktøren

Ved din side når noe skjer

15 %
medlems-
rabatt

Uforutsette ting skjer hele tiden. Har du forsikringene dine i If, får du hjelp når noe skjer. Uansett hvor og når det skjer.

Som BFO-medlem får du rabatt på en rekke forsikringer. Og skjer det noe, skal du vite at vi løser de fleste skadesaker innen 24 timer.

Er du nysgjerrig på flere av fordelene dine som BFO-medlem?

Kontakt oss på 21075710 eller e-post if@fp.no

I samarbeid med:

Omstillings- og tariffbrev 1/2023

Forsvarssektoren er inne i en endringsprosess som krever mye av arbeidsgiver, de tillitsvalgte og de ansatte. For Forsvarets del har Forsvarssjefen (FSJ) akseptert at oppgaver må prioriteres ned for å nå de effektiviserings- og gevinstrealiseringsmålene som er fastsatt av Forsvarsdepartementet (FD) og materialisert gjennom Moderniserings- og effektiviserings-programmet (M&E). Vi skal se på nye måter å løse oppgavene på, og dette krever endringsvilje og evne til å identifisere mulighetene fremfor begrensningene. Sentralt i dette arbeidet er hensynet til arbeidsmiljø, helse, miljø og sikkerhet. Parallelt er flere særavtaler gjenstand for reforhandlinger, og dette arbeidet tar for lang tid etter vårt skjønn. I dette brevet vil vi kort beskrive hva som skjer på omstillings- og tariffsiden i Forsvaret.

■ Av forhandlingsutvalget BFO

DIREKTIV FOR VAKSINASJON OG MEDIKAMENTELL PROFYLAKSE

Vaksinedirektivet ble publisert i revidert utgave i FOBID 22. desember 2022 og er gjort gjeldende fra 1. desember 2022. BFO oppfordrer personell som har spørsmål om vaksine og pålegg om å lese direktivet i FOBID.

DIREKTIV FOR MEDISINSK SELEKSJON

Direktivet er under utarbeidelse og er planlagt iverksatt 1. august 2023 etter at nødvendige forberedelser er kartlagt og gjennomført. Direktivet vil erstatte *P6 Bestemmelser for militær helsetjeneste og legebedømmelse*. Partene sentralt vil bli informert om framdrift og innhold i direktivet i februar 2023.

BESTEMMELSER FOR HR I FORSVARET

Partene har i lang tid behandlet HR-bestemmelsen med veiledere. Disse dokumentene erstatter i stor grad *Direktiv for delegering av myndighet* og hele FPH-serien. Bestemmelsen for HR med veiledere ble iverksatt 1. februar 2023.

HR-bestemmelsen regulerer forsvarsspesifikke rettigheter og plikter innen HR-område som ikke allerede er regulert i annet overordnet regelverk, lover, forskrifter og avtaler. Bestemmelsen regulerer de forholdene som ligger innenfor FSJens handlingsrom.

Det er hevet over tvil at det nye regimét stiller vesentlig høyere krav til HR-personellet mht. til kunnskap og erfaring. Følgende HR-bestemmelser med kapitler (veiledere) er utarbeidet og lagt inn i FOBID:

- B – Forvaltning av militært tilsatte
- E – Internasjonal virksomhet
- F – Fellesbestemmelser
- G – Omstilling
- I – Utdanning i Forsvaret
- M – Kompetanse og medarbeiderutvikling

OVERGANGSORDNINGER

Personell som er tatt opp på, eller har påbegynt, utdanning under andre forutsetninger eller ordninger før HR-bestemmelsen ble satt i kraft, forvaltes etter det regelverket og/eller den praksis som var gjeldende ved søknad/opptak.

Personell som innehar midlertidig høyere grad pr. 1. februar beholder den midlertidige grad til den midlertidige beordringen utløper.

Personell som etter gammelt regelverk er beordret mot sin villighet utover 12 måneder, skal etter 12 måneder selv få ta stilling til om

beordringen skal videreføres med villighet eller om de skal tilbakeføres i fast stilling.

BFO ber om at alle gamle dokumenter fjernes og at våre medlemmer forholder seg til nytt regelverk.

Det neste som skal gjennomgås er kapittel H – Arbeidsmiljøbestemmelsen m/veiledning. Vi forventer at denne blir ferdig i nær framtid. Det vil også komme ut et vedlegg A – Definisjoner om ikke så veldig langt fram i tid.

DIREKTIV FOR TRYGGING

Bruk av nye begreper kan alltid forvirre de ansatte, men dette handler om helse-, miljø- og sikkerhetsarbeide, les internkontrollforskriften med utgangspunkt i arbeidsmiljøloven.

Direktivet ble iverksatt 1. januar 2023. Formålet med direktivet er å oppnå et forsvarlig sikkerhetsnivå gjennom krav til systematiske tiltak for å fremme kontinuerlig forbedring av trygging og sikkerhetskulturen i Forsvaret.

Tryggingsarbeidet skal innlemmes i virksomhetsstyringen i Forsvaret. Den enkelte sjef skal tilpasse internkontroll i egen virksomhet etter egenart, vesentlighet og risiko. Tryggingsarbeidet skal dokumenteres. Det skal etableres en organisasjon som er i stand til å følge opp, samt påse, at det systematiske tryggingsarbeidet blir ivaretatt.

Ledere på alle nivå skal påse at trygging blir ivaretatt under planlegging, utførelse av aktiviteter innenfor eget ansvarsområde. Alt personell skal medvirke til gjennomføring og oppfølging av tryggingsarbeidet.

BFO oppfordrer ledere, tillitsvalgte og vernetjenesten om å gjøre seg kjent med direktivet (dette ligger i FOBID) og sikre at det som er omtalt i direktivet blir ivaretatt til beste for Forsvaret og den enkelte ansatte.

FORSVARSEKTORENS TILTAKSPLAN FOR KLIMA- OG MILJØ

Forsvarssektoren skal støtte opp under Norges målsetting om utslippskutt. Vi skal redusere vårt totale klimaavtrykk og negative miljøpåvirkning og bidra til et bærekraftig samfunn, både nasjonalt og internasjonalt. Vi skal være forberedt og tilpasset klimaendringene,

Innsatsområder er energi og klima, giftfritt miljø, hensynet til natur og kulturmiljø, gjenbruk (sirkulærøkonomi) og anskaffelser, klimatilpasning og kompetanse mv.

Kort sagt skal vi redusere utslipp fra operativ virksomhet med minimum 20 % frem mot 2030, utfase og/eller substitusjon av farlige kjemikalier. Redusere innkjøpt energi med 15 % innen 2025 og ta i bruk egenprodusert energi. Klima og miljø skal vurderes på lik linje med tid, kost og ytelse i anskaffelser og endelig skal vi bevare myr og andre økosystemer.

Dette vil koste betydelig og blir et krevende arbeid og BFO oppfordrer til at alle bidrar med konstruktive ideer. Bærekraft må innlemmes i alt vi gjør.

SAKEN OM INDIVIDUELL ETTERVIRKNING AV SÆRAVTALE, «SKOLETILLEGGSAKEN»

Det er nå klart at Skoletillegg dommen fra Borgarting lagmannsrett er anket til Høyesterett. Anke ble levert av regjeringsadvokaten på vegne av Forsvaret, og vi jobber nå med et tilsvarende på regjeringsadvokatens anke. Skoletillegg-dommen fra Lagmannsretten vil deretter behandles av ankeutvalget til Høyesterett, som bestemmer om den slipper gjennom til behandling i Høyesterett.

Saksbehandlingstid på saker som slipper gjennom ankeutvalget i Høyesterett var i 2022 på mellom 6-7 måneder. Hvis saken avvises av Høyesterett, vil dommen fra Borgarting Lagmannsrett bli rettskraftig. Vi vil komme tilbake med mer informasjon når det etter hvert foreligger svar fra ankeutvalget til Høyesterett. For oppdatert informasjon følg med på www.bfo.no

Har du spørsmål vedrørende saken, ta kontakt med Forhandlingsleder Lars Omberg.

NYTT LØNNSSYSTEM OG ETTERBETALING AV LØNN PÅ FEBRUAR LØNN

Vi har allerede mottatt flere henvendelser og spørsmål fra medlemmer som gjelder etterbetaling og utbetaling i henhold til nytt lønssystem i Staten. Medlemmer som er usikre på om lønn er korrekt bes i første

omgang å henvende seg til HR huset og stille de aktuelle spørsmål. Når svar foreligger og det eksisterer en uenighet, ta eventuelt kontakt med en av våre tillitsvalgte, lokalt eller sentralt. BFO vil følge opp med møter på sentralt nivå med Forsvarets ledelse og evt FPVS/PLA som faginstans.

FORSVARETS INSENTIVPROSJEKT

Forsvarets ledelse og partene sentralt er nå i gang med et eget Forsvars internt lønnsprosjekt med følgende mandat;

«Arbeidsgruppen skal blant annet vurdere tiltak, på kort og lang sikt, som kan bidra til å rekruttere / re rekruttere og beholde militært og sivil personell med riktig kompetanse på rett sted til rett tid».

Forhandlingsleder Lars Omberg deltar på vegne av BFOs medlemmer i arbeidsgruppen. Hvis du som medlem har refleksjoner og tanker om konkrete tiltak, ta kontakt med oss og gi dine innspill. Arbeidsgruppen skal etter planen være ferdig innen utgangen av juni i år.

DET BLIR ET MER OMFATTENDE OMSTILLINGS- OG TARIFF-BREV I NESTE UTGAVE, MED VEKT PÅ M&E-PROSJEKTENE. PENSJONSSIDENE KOMMER I NESTE UTGAVE, MED VEKT PÅ ET FORBEDRET PENSJONSSYSTEM.

NÅR KOMMUNIKASJON ER KRITISK VIKTIG

Verdensledende mobil bredbåndsteknologi fra Radionor gjør militære enheter i stand til å kommunisere sikkert, selv når all annen kommunikasjon blir jammet.

www.radionor.no

GPS-fri navigasjon
Ekstremt jammerobust
Uovertruffen rekkevidde
Nettverk mellom hær, sjø, luft i sanntid
Produktfamilie med militær grad kryptering

Det er fortsatt de unge som leder de unge

I store trekk har ikke de store personellreformene OMT og URE levert på annet enn innsparing. I mange av mine ledere i Offisersbladet har jeg skrevet om personell og utdanning. Det er et naturlig tema for oss som fagforening, men også helt i tråd med BFOs formål. Det har i tillegg vært meget relevant da endringene de siste årene har vært store og gjennomgripende.

Også her har behovet for endring vært tett knyttet til eksterne leveranser, for utdanning spesielt til McKinseys rapport og FD sin egen kompetansemelding. Målene og innsalget har vært klart. Bedre evne til både rekruttere og beholde personell, en styrket profesjon og bedre og mer målrettet utdanning. De to store personellreformene OMT og URE skulle på mange måter fikse alt til det bedre.

Dessverre er resultatet drøyt seks år etter nedslående. Det er fortsatt de unge som leder de unge i stort, og mange steder gjør de dette med mindre utdanning enn tidligere. Ståtid har gått marginalt opp og bare et fåtall står ut sin T-35 kontrakt. Det varsles om stadig færre søkere på stillinger og avdelingene har større og større utfordringer med å få riktig kompetanse inn. Et av de symptomene vi ser hver dag er at stillinger nedjusteres i grad og innhold for å tilpasses de som er tilgjengelige for tilsetting. Utdanningslengde for spesialistene er kuttet til et absolutt minimum og antall plasser på både spesialistutdanning og på krigsskolene ligger langt under behovet. Dette skjer samtidig som et stort antall går av med aldersgrense de neste årene og det er få bak til å fylle plassene. I store trekk har ikke de store personellreformene OMT og URE levert på annet enn innsparing.

Det er fortsatt mulighet for å snu og komme inn på et bedre spor, men det krever at det tas grep raskt. Alternativene er få, og mangelen på militærprofesjonskompetanse begynner å bli prekær. Det vil ikke gi bedre operativ evne og økt sikkerhet i daglig drift, snarere tvert imot. En eventuell snuoperasjon får jeg imidlertid ikke oppleve – i hvert fall ikke som leder av BFO. Etter snart 15 år i BFO går jeg nå videre til en ny rolle som leder i YS stat.

Det har skjedd mye på disse årene i Forsvaret og i BFO. Jeg er først og fremst takknemlig for de mulighetene jeg har fått av BFO som organisasjon. Det å stå tett på våre medlemmer gjennom besøk ved avdelinger, møter i BFOs regioner eller håndtering av saker for de som står i vanskelige situasjoner har gitt meg mye. BFO er i godt hold og har et godt grunnlag for å gjøre en forskjell for våre medlemmer og for utviklingen av Forsvaret.

Jeg vil fortsatt følge dette tett og være tilgjengelig i min ny rolle. Det ser jeg fram til.

Takk for muligheten og lykke til videre.

Jens Jahren

I skrivende stund leder YS Stat

Ny leder-duo i Befalets Fellesorganisasjon

Rune Rudberg er valgt til leder og Dag Stutlien er ny nestleder i Befalets Fellesorganisasjon.

Det ble klart etter at Hovedstyret i BFO gjennomførte et suppleringsvalg tirsdag 24. januar. Rune Rudberg (56) har lang fartstid i BFO og har vært både omstillings-tillitsvalgt, forhandlingsleder, leder av forhandlingsutvalget, leder av kommunikasjons-avdelingen, og har vært nestleder siden 2014. Han har også fungert som leder siden Jens Jahren ble valgt som leder av YS Stat.

Dag Stutlien (49) har vært forhandlingsleder, og ble ansatt i BFO i august 2021. Stutlien er kommandørkaptein i Sjøforsvaret, med bred erfaring fra både operativ- og forvaltningstjeneste. Dag har på kort tid kommet godt inn i BFO-rutinene og arbeidet for våre medlemmer.

NYTT VALG I JUNI

– Vi er ydmyke i forhold til det ansvaret og tilliten vi er gitt, og vi ønsker å ta BFO videre i den retning vi har jobbet for i denne perioden, uttaler lederduoen.

– BFO skal fortsatt ha fokus på vår prioritering nr én; BFOs medlemmer. Det er de vi er til for.

Rune Rudberg og Dag Stutlien sitter frem til BFOs 12. ordinære kongress som avholdes 13.-15. juni. Da blir det nyvalg av leder og nestleder i BFO.

AV Øyvind Førland Olsen,
kommunikasjonsrådgiver i BFO

Ny leder BFO Rune Rudberg og nestleder Dag Stutlien.

*Det Britiske hangarskipet HMS Queen Elisabeth
besøkte Oslo i november 2022. Foto Forsvaret*

OFFISERSBLADET

Avskjedsmarkering for nylig avgåtte leder YS Stat, Pål Arnesen

Pål Arnesen har trådt tilbake etter 16 år som leder YS Stat. Dette ble markert i lokalene til stiftelsen Den Gamle Krigsskole i Tollbugata 10, med familie, venner, YS-kollegaer, og en rekke gjester fra departement, LO, og YS-forbund. Fra BFO stilte leder BFO Rune Rudberg, forhandlingsleder Lars Omberg, og Offisersbladet. Nyvalgt leder YS Stat, og tidligere leder BFO Jens Jahren, ønsket velkommen og overlot ordet til alle de som hadde satt seg opp på talelista (og det var mange). Imellom alle taler, var det enkel bevertning, med drikke til.

Einar Holst Clausen

Markering foregikk i ærverdige T 10 Den Gamle Krigsskole, Tollbugata 10. Pål Arnesen helt til venstre i bildet.

BFO på Kystjegerkommandoen

Våre tillitsvalgte etablerte en stand ved Kystjegerkommandoen i Harstad i begynnelsen av februar. Flere var innom, enten for å melde seg inn, eller bare for å slå av en prat. BFO er til stede for medlemmer og alle i Forsvaret. Tony Johansen og André Solhaug betjente standen.

BFOs stand på KJK. Foto André Solhaug.

Regionstyremøte i Region Midt-Norge

Den 25.-26. januar ble det avholdt regionstyremøte for region Midt-Norge i lokalene til BFO i Karl Johans gate i Oslo. Regionsstyreleder Patrick Sundt (t.h.) orienterte at styret i regionen blant annet forbereder seg til den kommende kongressen i juni, og utviklingen av BFOs prinsipp- og handlingsprogram.

Øyvind Førland Olsen

Hovedstyremøte region Midt-Norge-kopi.

KUNNSKAP ER MAKT!

BFO støttet Militært Kvinnelig Nettverk

Militært Kvinnelig Nettverk (MKN) avholdt sitt årlige årsmøte og seminar, 25.-26.januar, på Ørland Flystasjon.

Dorte Storihle Ødegård

Avbildet fra venstre: Hanna Sesselja Mikalsen, til høyre: Amanda Bergh Schjelderup (Leder MKN). Hanna Sesselja Mikalsen overrakte på vegne av BFO, et gavekort på kr 5.000 til MKN's videre arbeid. Hanna har vært BFO tillitsvalgt i en rekke år.
Foto: privat

Long-Range Connectivity
Keeping You in Action –
No Matter Where You Are Located

Get Connected knl.fi

Our cutting-edge radio solutions adapt to the needs and requirements of modern military and security operations with fast and reliable data links in any operating environment. We operate globally in the field of defence and security. Get connected in knl.fi

Presentasjon av nyansatte i BFO

Grete Thorsby (48) er ny forhandlingsleder

Thorsby kommer fra en stilling i HR-avdelingen (J1) i Forsvarsstaben.

48-åringen fra Hedrum i Larvik kommune, er tilsatt som forhandlingsleder i Befalets Fellesorganisasjon fra og med februar 2023. Thorsby som har blant annet Luftforsvarets befalsskole, har gått på Luftkrigsskolen og Stabsskolen, sier hun ser fram til å representere og ivareta BFOs medlemmer i forhandlinger med Forsvaret.

– Tidligere har jeg jobbet med medbestemmelse og Hovedavtalen i staten på vegne av Forsvaret, som arbeidsgivers representant. Nå ser jeg fram til å være på andre siden av bordet og jobbe for medlemmene og de ansatte i Forsvaret, sier Thorsby.

Øyvind Førland Olsen

André Christian Solhaug er ny sentralt frikjøpt tillitsvalgt

Solhaug kommer fra Hæren og er ansatt som tillitsvalgt i Befalets Fellesorganisasjon.

43-åringen kommer fra stillingen som seksjonssjef logistikk (G4) i staben Brigade Nord. Solhaug er tidligere nestkommanderende i Stridstrenbataljonen og har tjenestegjort på alle nivåer i Hæren. Han har i tillegg internasjonal tjeneste fra blant annet Afghanistan (2012-2013) og Kosovo (2002-2003).

Fra og med januar 2023 har Solhaug jobbet i BFO som sentralt frikjøpt tillitsvalgt hvor han blant annet skal styrke satsingen på å møte eksisterende medlemmer og rekruttere nye.

– Den største utfordringen for Forsvaret er mangel på personell og kompetanse – vi mister flere ansatte enn det vi ønsker. Forsvaret er nødt til å øke kvotene ved Forsvarets skoler, samt at man er nødt til å øke lønn og incentiver. Det er viktig for å utdanne mer personell og beholde det personellet vi allerede har, sier Solhaug.

Øyvind Førland Olsen

Jon Erling Johansen – sentralt frikjøpt tillitsvalgt

Johansen har tidligere jobbet i Forsvarsstaben.

50-åringen fra Moss er ny frikjøpt tillitsvalgt i BFO, og har et særlig ansvar i forbindelse «Moderniserings & effektiviseringsprosjektet» (M&E) i Forsvaret. Han innehar lang tjenesteerfaring fra flere nivåer innen HR-området, og har blant annet utført oppgaver relatert til kompetansestyring, disponering, avtaleverk og tariff. Sist tjenestegjorde han ved Forsvarsstaben/J1.

Som langvarig medlem av BFO har han vært representant i FSJ råd og hatt verv som avdelingstillitsvalgt, hovedtillitsvalgt og leder for lokalforeningen.

– Knapphet på personell og penger til Forsvaret, parallelt med at sikkerhetssituasjonen i Europa tilspisser seg, tvinger Forsvaret til å tenke nytt på flere fronter. Det er BFOs oppgave å spille arbeidsgiver god i de valgene som skal tas fremover. Dette innbefatter å ivareta personellet på en best mulig måte slik at kompetansen blir med videre.

Øyvind Førland Olsen

Manpower Pulk

- Rotation moulded polyethylene hull
- Cordura cover
- Drag unit in anodized aluminum
- Waterproof
- High loading capacity
- Excellent floating ability
- Low friction, easy to pull

Use of Manpower Pulk gives the soldier increased mobility and combat readiness

Soldiers first choice

Snowmobile Pulk *Snowmobile*

Used by the military in several countries for many years.

Rescue version
NATO stock no: 3920-25-160-0732

Army version
NATO stock no: 3920-25-160-0731

Arctic Pulk®
www.arcticpulk.com

Norway, 9372 Gibostad
E-mail: post@arcticpulk.com
Tlf: +47 984 21 112

Kontaktinfo BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	E-POST
Leder	Rune Rudberg		934 20 377	rune.rudberg@bfo.no
Nestleder	Dag Stutlien		930 67 475	dag.stutlien@bfo.no
Sekretariatsleder	Stein Grongstad		993 26 146	stein.grongstad@bfo.no
Forhandlingsleder/leder FU	Grethe Bergersen	Forhandlingsutvalget	990 96 521	grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbestemmelse	934 98 520	ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238	lars.omberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Grete Thorsby	Medbestemmelse	952 16 662	grete.thorsby@bfo.no
Kompetanseutvikler	Under ansettelse	BFO-skolen		Kontakt Grethe Bergersen
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880	kyrre.felde@bfo.no
Seniorkonsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698	mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165	mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653	viggo.holm@bfo.no
Rekrutteringsansvarlig	John Anders Bakke	I permisjon	450 10 814	john.bakke@bfo.no
Markedsansvarlig	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211	dorte.odegard@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Øyvind Førland Olsen		928 40 219	oyvind.olsen@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Mariell Halstensen	I permisjon	938 04 855	mariell.halstensen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251	offisersbladet@bfo.no

HTV

OMRÅDE	NAVN	MIL	MOB	E-POST
HTV Hær	Rune Isvik		400 29 792	htv-haer@bfo.no
HTV Hær, vara	Tony Johansen		917 90 592	tony.johansen@bfo.no
HTV Sjø	Per Ivar Haugen		934 59 898	per.haugen@bfo.no
HTV Sjø, vara	John L Strømseng	0540-3486	926 24 550	john.stromseng@bfo.no
HTV Luft	Lars Andre Anthonsen		909 99 595	lars.anthonsen@bfo.no
HTV Luft, vara				
HTV Heimevernet	Inge Øyen		992 22 781	inge.oyen@bfo.no
CYFOR	Tore Knutsen		958 65 362	htv-cyfor@bfo.no
FST	Åsmund Hanevik		920 69 306	htv-fst@bfo.no
FMA	Børre Hagen		932 80 857	htv-fma@bfo.no
FLO	Sverre Holter		474 52 352	htv-flo@bfo.no
FOH	Hans Petter Myrseth		909 98 298	htv-foh@bfo.no
FHS	Stein Hatlem Forsdahl		992 47 085	htv-fhs@bfo.no
FFT	Rolf Falchenberg		992 08 326	htv-fft@bfo.no
FUNG FFT	Kenneth B. Henriksen		990 93 808	kenneth.b.henriksen@gmail.com
FPVS	Trond Arild Bølla		992 15 663	trond.bolla@bfo.no
FSAN	Hans Erik Bergene		932 27 168	htv-fsan@bfo.no
FB	Vebjørn Hanssen		404 35 973	htv-fb@bfo.no
ETJ	Ta kontakt på e-post			htv-etj@bfo.no
FS	Ola Jonson Bakk			htv-fs@bfo.no
FD	Egil Daltveit		950 60 162	egil.daltveit@fd.dep.no
NSM	Lars Jørgen Løland		920 58 345	lars-jorgen.loland@nsm.no

SENTRALT FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

M&E	Jon Erling Johansen		924 70 604	jon.johansen@bfo.no
Medlemsoppfølging/rekruttering	André Christian Solhaug		930 98 893	andre.solhaug@bfo.no
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen		489 43 315	tore.halvorsen@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes		930 53 744	tor.framnes@bfo.no

Etterlengtede skritt for kadetters rettigheter

Siden utdanningsreformen i 2018 har kadetters manglende rettigheter og plikter stadig vært kilde til usikkerhet og frustrasjon for både ansatte og kadettene selv. Forsvarsdepartementet la høsten 2022 lovendringer ut på åpen høring. Det er bra dette nå er på agendaen. KAFO mener likevel at endringsforslagene ikke er tilstrekkelige.

FD foreslår ikke å opprette personellkategorien «kadett», men heller beskrive kadetter som «personer som tas opp til utdanning på bachelor-nivå i Forsvaret». Kadetter kan hverken bli definert som ansatte eller førstegangstjenestegjørende og må i dag forholde seg til lovverk for begge deler. Dagens praksis, med usikker og forskjellig tolkning, vil vedvare også med FDs endringsforslag. Vi anerkjenner at opprettelsen vil kreve ressurser, men det vil gjøre hverdagen for ansatte og kadetter enklere og kan gi innsparinger på lang sikt. Samtidig vil det gi kadettene forutsigbarhet, trygghet og fjerne en av dagens kilder til manglende motivasjon.

Kadettene bør ha 24-timers forsikringsdekning gjennom hele utdanningen. Departementet legger full dekning for alle til grunn, men kun for første skoleår. Det er positivt, men ikke nok. For å kunne bestå utdanningskravene og bli best mulige offiserer, er det både forventet og nødvendig at kadettene trener, skyter, kjører båt og deltar på idrettsarrangementer, for å nevne noe. Dette er ikke risikofritt, eksempelvis har flere kadetter skadet seg på fritiden på marsjtrening i forkant av Krigsskolens krevende mestingsøvelse, «Stridskurset». Kadettene bør ha den tryggheten det gir å være forsikret i aktivitetene som bidrar til å gjøre dem til gode offiserer.

KAFO støtter at FD foreslår å kunne gi unntak fra pliktmessig avhold. Hovedregelen bør allikevel være unntak fra pliktmessig avhold. Da kan kadettene nyte og oppbevare alkohol i egen stue på foretning. En øl til fotballkampen gir trivsel. Nå opplever kadettene å bli behandlet som førstegangstjenestegjørende frem til dagen de selv skal være ledere. Kadettene ønsker mer tillit på dette området.

FD foreslår endringer i godskriving av førstegangstjeneste. I dag får de som kommer rett fra videregående, hele førstegangstjenesten god-

skrevet etter ett år ved FHS. Med FDs forslag må man gå tre år på FHS for å få godkjent hele førstegangstjenesten. Endringsforslaget harmonerer ikke med at årsstudiumskadetter får hele førstegangstjenesten godskrevet etter ett skoleår. Alle går gjennom de samme læringsaktivitetene, dermed burde førsteåret være tilstrekkelig for godskriving også for kadettene på treårig løp. Ordningen med at kadettene bare har forsikringsordning det første året på FHS harmonerer ikke med at de må gå tre år på skolen for å få godskrevet førstegangstjenesteåret. Disse problemstillingene kan unngås ved å videreføre praksisen som i dag fungerer godt - if it ain't broken, don't fix it.

Kadettene har i dag ingen definering og regulering av tjenestetid. Det blir ofte satt opp pliktig undervisning i og utenfor skoletid på kort varsel. Belastningsundersøkelsen gjennomført av NOFKA og KAFO viser at kadettene i snitt bruker 73,2 timer i uka på skole og skolerelaterte aktiviteter. Dette er 46 % mer enn en sivil student med jobb bruker totalt. I tillegg er et normert studieår på FHS elleve måneder, på sivile utdanningsinstitusjoner er det ti. Uforutsigbarheten og den høye belastningen hindrer kadettene mulighet til pleie av private relasjoner og fritid. Regulering av tjenestetiden er nødvendig for å kunne planlegge og fordele belastning bedre. FD legger til grunn at Forsvaret vil se nærmere på hvordan sikre tilstrekkelig forutsigbarhet. KAFO mener FD bør ta ansvar og lovfeste regulering av tjenestetid, på lik linje som for ansatte og vernepliktige.

Punktene over fremgår av høringsinnspillet KAFO har gitt i samarbeid med NOFKA. KAFO er glade for at regulering av kadetters rettigheter og plikter endelig er på agendaen og anerkjenner FDs høring som en god start. Vi er dog enda ikke helt i mål og er spente på hva Stortinget beslutter når lovforslaget kommer dit.

Helene Fossum Grønseth
Leder KAFO

SecuWine AS: SecuWine Messenger med videosamtaler, lydsamtaler og meldinger med ende-til-ende kryptering og GDPR Compliance

SecuWine AS er et norsk programvareselskap etablert tilbake i 2016. Selskapet utvikler og leverer sikker kommunikasjonsprogramvare i Norden og på det globale markedet. Vårt basisprodukt er den generiske appen SecuWine Messenger som gir videosamtaler, lydsamtaler og meldinger med ende-til-ende kryptering og GDPR Compliance på iOS og Android mobiltelefoner og nettbrett. I løsningene er også signaleringen kryptert og man unngår dermed problemer med MiTM Attack. Våre løsninger fungerer globalt med full HD video og topp lyd kvalitet. Selskapet holder til på Forus utenfor Stavanger. For Forsvaret og forsvarsindustrien tilbyr selskapet følgende løsninger:

- **SecuWine Messenger**, med videosamtaler, lydsamtaler og meldinger med ende til ende kryptering. Dette er en generisk løsning som er lansert globalt. Last ned og installer appen ved å gå på linken <https://www.secuwine.com/download/>, man blir da redirectet til Apple App Store dersom man har en iPhone og til Google Play dersom man har en Android mobil telefon. SecuWine Messenger er for privatmarkedet og bedriftsmarkedet og er basert på månedlig abonnement.
- **SecuWine Messenger Pro**, denne versjonen er lik SecuWine Messenger men vil få noen tilleggsfunksjoner etter hvert. Denne er for bedrifter der kundebedriften vil få en månedlig faktura basert på antall brukerlisenser bedriften har kjøpt.

- **SecuWine Enterprise Messenger** sammen med 5G SA (Standalone) basestasjon uten internettaksess, til bruk i felt i Forsvaret. Her er alle tjenester appen bruker installert direkte på en 5G basestasjon. Løsningen vil bli testet på Lab i Oslo i februar / mars måned 2023 sammen med Telia Norge AS.

- **SecuWine Enterprise Messenger** med backend/servere i private cloud, Dedicated Host eller On Site delivery etter ønske fra kunden.

Last ned SecuWine Messenger her: <https://www.secuwine.com/download/>
SecuWine Messenger, Last ned appen fra App Store og Google Play.

Egil Byberg er grunnlegger og CEO / Styreleder i selskapet og er utdannet sivilingeniør ved NTNU innen telekom og industriell økonomi. Egil arbeidet i en årrekke ved Helse Vest IKT som IT sikkerhets rådgiver der han hadde ansvar for utføring av IT risiko-vurderinger av journal og administrative systemer ved helseforetakene i Helse Vest. Etter 2012 har han etablert og drevet egne selskaper.

Egil kan nås på telefon +47 981 07 542 og e-post Egil@secuwine.com

www.secuwine.com

10 gode grunner til å bli medlem

1. Har lavest kontingent av organisasjonene.
Tjenestegjørende betaler 0,95% av pensjonsgivende inntekt.
Betydning for deg: Kontingenten kan trekkes av på skatten hvert år og du får mer til overs.
2. Blant markedets beste forsikringer.
BFO-Pakken er unik med 8 elementer tilpasset en militær arbeidshverdag
Betydning for deg: Fullforsikret til lavest mulig pris.
3. Gratis elev, lærling- og kadettforsikring.
Betydning for deg: Du blir godt ivaretatt under utdanning.
4. BFO Forsikringskontor består av dyktige og uavhengige rådgivere som er spesialisert på BFO sine forsikringer.
Betydning for deg: Tilgang på de forsikringer som er tilpasset din livssituasjon.
5. Ungdomsorganisasjoner for unge medlemmer.
Betydning for deg: Mulighet til å påvirke.
6. Lokalforeninger i inn- og utland fordelt på 5 regioner.
Betydning for deg: Dine interesser blir ivaretatt uansett hvor du tjenestegjør.
7. Medlemsbladet Offisersbladet utgis i egen regi 6 ganger i året.
Betydning for deg: Du holdes orientert om viktige saker i forsvarssektoren av et anerkjent tidsskrift.
8. Vår hovedorganisasjon YS er partipolitisk uavhengig. Vi samarbeider med alle partier, når det tjener vår sak.
Betydning for deg: Ingen økonomisk støtte til politiske partier.
9. BFO-Skolen tilbyr spesiallagde kurs
Betydning for deg: Mulighet til faglig påfyll.
10. BFO-Stipend med inntil 12 500,- pr. år
Betydning for deg: Utdanning skal lønne seg.

Du forsvarer landet

– Vi forsvarer deg!

Foto: Torbjørn Kjosvold/Forsvaret

dspnor

2003 - 2023: tyve år med innovasjon!

Signal/Doppler prosessering for radar

Målfølging for radar

Radarsimulering

Sensor- og måldatakorrelering

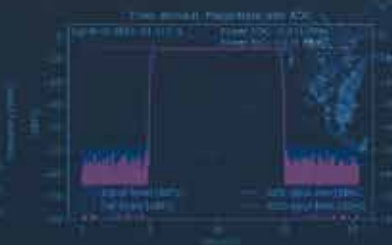
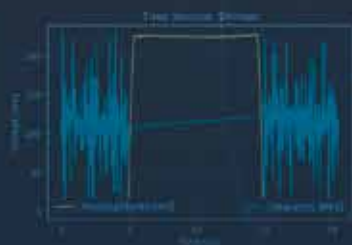
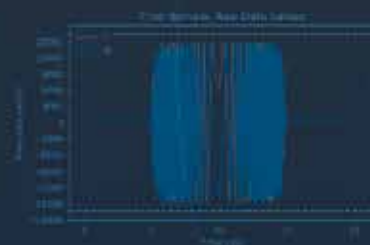
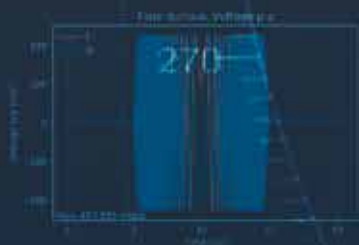
Nettverksorientert maskinlæring

Elektronikk- og mikrobølgeutvikling

FPGA og innvevd design

Kundetilpasset georeferert/taktisk programvare

dspnor er en uavhengig kompetansebedrift
lokalisert i Bergen. Vi har spesialisert oss på
prosessering, simulering og distribusjon av radarsignaler.
Våre produkter lar seg koble til ethvert radar-system på
markedet, og porteføljen vår strekker seg fra PCIe
simuleringskort til svært sofistikerte målfølgere.

dspnor as
Bergen, Norway

www.dspnor.com
+47 55941515
info@dspnor.no

Gardemusikken på Raufoss for 29. gang!

3. Gardekompani/musikktroppen gjennomførte søndag den 4. november en strålende konsert på Raufoss. Arrangør var Hedmark og Oppland Gardistforening, med god støtte fra Vestre Toten kommune, NAMMO og med blomsteroppsatser fra Inspira blomster.

Gardistforeningen med Jon Inge Vesterås i spissen, hadde dekket flotte langbord og gardistene ble servert deilig mat på hvite duker. Det ble satt stor pris på!

3. Gardekompani ga uttrykk for at de er glade for å opptre på Raufoss, fordi de blir så godt traktet. Presidenten i Norges Gardistforening Anders Bredesen overrakte pengestøtte til musikktroppen, til kontingent/årsboken som alltid lages.

Konserten var strålende, og det var flere ganger stående applaus i en fullsatt sal!

Einar Holst Clausen

Georgia drømmer om medlemskap i NATO

JTEC: Per Ivar Pedersen leder Natos rådgiverteam ved Joint Training and Evaluation Center (JTEC). Foto: Hedvig Idås, Forsvarets forum

Forsvarets Forum melder at den norske Per Ivar Pedersen leder alliansens arbeid med å trene det georgiske forsvaret. Russland derimot gjør sitt beste for å ødelegge Georgias drøm. På NATO-toppmøtet i Wales i juli 2014 sto ett punkt øverst på agendaen. Noen måneder tidligere hadde Russland annektert den ukrainske halvøya Krym og startet en krig i Øst-Ukraina.

Ukraina og Georgia har lenge ønsket å nærme seg NATO. På Wales-møtet ble det vedtatt et utvidet samarbeid med Georgia, blant annet skulle NATO hjelpe Georgia med

trening, øvelser og å bygge opp landets forsvarskapabiliteter, da også interoperabilitet opp mot NATO-lands styrker (ifølge oblt Per Ivar Pedersen, prosess, metode, språk, kommunikasjons- og informasjonssystemer). Pedersen er senior NATO-rådgiver til The NATO-Georgia Joint Training and Evaluation Center (JTEC). Senteret ble åpnet i 2015. Norge har ledet rådgivningen til JTEC siden starten. Pedersen, som har lang erfaring fra internasjonalt arbeid, har vært i Tbilisi siden 2021.

– Man startet på et åpent område med ingenting, og på syv år har man etablert flere bygg, vi driver med trening av bataljoner og brigader, vi har etablert et simuleringssenter og de har fått mye materiell, både kjøpt selv og fått fra USA, så nå er de i ferd med å få en mer teknologisk understøttelse av det man gjør og skal trene, sier Pedersen.

Han anslår at Georgia om et par år vil være på nivå med vestlige land når de gjennomfører øvelser.

Da gjenstår det bare å se hvordan Russland forholder seg til dette. Invasjonen av Ukraina, er et eksempel på Russlands reaksjon på Vestlig tilnærming, i alle fall en NATO-tilnærming.

KONGSBERG leverer NSM til Australia

Kongsberg Defence & Aerospace (KONGSBERG) og Australia har den 4. januar signert en kontrakt av betydelig størrelse for leveranse av Naval Strike Missiles (NSM).

NSM skal erstatte Australias sine Harpoon sjømålsmissil i den australske marinens ANZAC klasse fregatter og HOBART klasse destroyere.

(PRESSEMELDING FRA KONGSBERG)

Binders i jakkeslage , se vår nettbutikk

Jubileumskolleksjon
25år - 40år - 50år

Se flere modeller i vår nettbutikk

MSO STUDIO
gave og profileringsartikler

Nederland velger KONGSBERGs Naval Strike Missile

Pressemelding: Kongsberg Defence & Aerospace AS (KONGSBERG) har inngått avtale med det nederlandske forsvarsdepartement om anskaffelse av Naval Strike Missile

(NSM) til den nederlandske marinens flåte av fregatter. NSM er et femtegenerasjons missil med lav radarsignatur til bruk for sjø-til-sjø eller sjø-til-land forsvar. Missilet har overlegen ytelse mot godt forsvarte mål med evne til å trenge igjennom de mest avanserte luftvern.

– Vi er stolt over at det nederlandske forsvarsdepartement har valgt å utstyre sine fregatter med KONGSBERGs Naval Strike Missile. Dette er nok en viktig milepæl og vi ønsker den nederlandske marinen velkommen til NSM brukergruppen, sier Eirik Lie, Administrerende direktør i Kongsberg Defence & Aerospace.

KONGSBERG

Forsvarsmateriell bestiller ytterligere Naval Strike Missiles

Kongsberg Defence & Aerospace (KONGSBERG) har signert en endringskontrakt med Forsvarsmateriell (FMA) for den pågående anskaffelsen av Naval Strike Missile (NSM) til Sjøforsvaret.

Endringskontrakten er på 604 millioner kroner, og innebærer ytterligere leveranser av NSM til Norge. Den norske anskaffelsen av NSM er en del av det norsk-tyske missilsamarbeidet, der nasjonene samarbeider om anskaffelse av NSM.

NSM utskytning.

(PRESSEMELDING FRA KONGSBERG)

KONGSBERG

Storkontrakt på BAE Systems BvS10 bandvogn!

BsV10.

Tyskland, Storbritannia og Sverige kjøper til sammen 436 BvS10 bandvogn fra BAE Systems Hägglunds.

Den samlede verdien på disse kontraktene er ca 7,5 milliarder kroner. BsV10 er pansret, men kommer også som en upansret versjon, kalt «Beowulf». BAE Systems Hägglunds sier det er økt interesse i markedet for begge disse typer vogner.

Sverige kjøper 236 BvS10, Tyskland 140 og Storbritannia 60. BsV10 er bestilt i flere varianter, som troppetransport, logistikk, medevac, vedlikehold og kommando & Kontroll.

Einar Holst Clausen

Norske F 35 tilbake igjen på Island/Keflavik for Iceland Air Policing

NATO har oppdraget med å passe på Islands luftrom. Dette er Quick Reaction Alert (QRA) oppdrag. Nå er det Norges tur igjen. Våre F 35 kampfly har som kjent også sitt QRA-opdrag ut fra Evenes flystasjon. Det er andre gang våre F 35 utfører dette oppdraget på Island. Tidligere har våre F-16 hatt oppdraget mange ganger. På Keflavik har F-35 flyene (2+1) med seg administrativt og teknisk personell, i tillegg til en vakt & sikringsstyrke. Oppdraget skal vare fra uke 10 til uke 12.

Einar Holst Clausen

Sikkerhetssenteret Rørvik AS er et ledende kurssenter i Norge innenfor simulatorbaserte kurs og andre opplæringstilbud innenfor marin og maritim sektor.

Tilbudene er basert på innovative løsninger med høy teknologisk og pedagogisk standard.

Sikkerhetssenteret Rørvik AS har alle kursene du trenger for å fornye ditt sertifikat, enten det er gyldig eller utgått. Med Norges råeste simulator er re-treningen blitt til en lek.

VI TILBYR BL.A. FØLGENDE KURS/ RE-TRENING:

- Videregående sikkerhetsopplæring
- Medisinsk behandling
- GMDSS – GOC
- GMDSS – ROC

FOR DE MED UTGÅTTE SERTIFIKATER:

- Sertifikatprøven (re-trening)
- 66t sikkerhetsopplæring

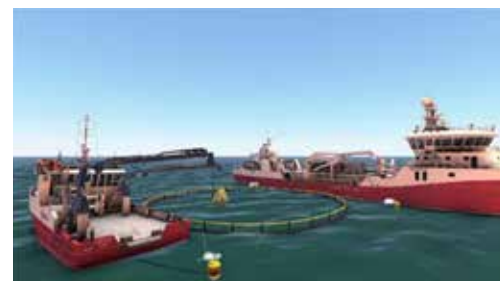
VI HAR OGSÅ:

- Grunnleggende sikkerhetskurs for sjøfolk
- Sikkerhetsopplæring på mindre skip
- Redningsfarkost
- H-MOB
- Hurtigbåtkurs
- Pluss mange flere.

TA KONTAKT:

post@ssras.no eller
Telefon 74 39 22 22

Så hjelper vi deg med hvilke kurs du trenger.

Vi tilbyr også Dekksoffiser klasse 5 og Dekksoffiser klasse 6. Nettbasert og klasseromsundervisning.

Du får også: BRM/ERM – ECDIS - ARPA

Avvikling av Kjevik

– en varslet kjempetabbe!

Offisersbladet har nok en gang besøkt Luftforsvarets Skolesenter Kjevik, og har snakket med ansatte på flere nivåer på basen.

■ Av Einar Holst Clausen

På Kjevik møtte jeg blant andre ansatte på «gulvet», fra ledelsen, på EBA-siden og tidligere leder av «Kjevik-fakta», kaptein Erik Qvam. Men også oberstløytnant (p) Stein Borgersen, tidligere sjef HV-07, som

ga meg HV's perspektiv ved en eventuell avvikling av Kjevik og Luftforsvarets Skolesenter. For her mister HV (det som nå heter HV-08) eksempelvis lagringsplass, kontorer og forlegnings-kapasitet, samt samlingsområde ved øving/mobilisering.

Det er sagt mye om avvikling av Kjevik siden vedtaket ble gjort i 2016, men jeg velger først å gjenbruke innlegget BFOs daværende leder Jens Jahren, som også har stått på trykk i Fædrelandsvennen. Så skal jeg som avslutning på denne artikkelen

oppsummere mine inntrykk fra Kjevik-besøket, og stille noen betimelige spørsmål til Stortinget, Luftforsvarsstaben og Forsvarsbygg. Jeg viser også til leserinnlegget til kaptein Erik Qvam i denne utgaven.

Luftfoto Kjevik og Kjevik Base med sin unike beliggenhet.

Flytting fra Kjevik er et kostnadssluk

■ Av Jens Jahren (tidligere leder BFO, nå leder YS Stat)
Foto Forsvaret

Det er ingen skam å snu i vedtaket om å flytte Forsvarets virksomhet på Kjevik til Værnes.

I langtidsplanen til Forsvaret er flytting av virksomheten på Kjevik til Værnes oppretholdt. BFO har vært kritiske til flyttingen helt siden vedtaket kom i 2016. Det er fortsatt ikke noe som tyder på at dette er en god idé. De fleste forutsetninger som lå til grunn når beslutningen ble fattet er ikke lenger til stede eller er vesentlig endret. Forsvaret og Luftforsvaret har over tid hatt store utfordringer med å understøtte egen drift med teknisk personell. Kjevik

har over lang tid levert en teknisk utdannelse med høy kvalitet tilpasset Forsvarets særegenhet. Skolesenteret ved Kjevik leverer i dag mye av det Forsvaret har bruk for når det gjelder teknisk utdannelse. Det er liten tvil om at denne utdanningen settes kraftig under press ved en flytting, og det er godt kjent for beslutningstakere på alle nivå.

DYRERE ENN ANTATT

I tillegg til at en flytting raskt kan forverre en allerede kritisk situasjon med tilgang på teknisk kompetanse, mener vi at en flytting ut fra den informasjonen vi nå har ikke er mulig innen de kostnadsrammene som den opprinnelige beslutningen hviler på. Tidligere har det blitt pekt

på at en samlokalisering på Værnes, og nedleggelse av Kjevik, ville føre til en innsparing på én milliard kroner i løpet av 20 år. Våre tillitsvalgte i Luftforsvaret påpeker imidlertid at dette regnestykket ikke lenger går opp. I stedet for en besparelse i drift vil Forsvaret risikere å ende opp med overskridelser i milliardklassen.

Vår tillitsvalgte som har god kjennskap til prosessen, slår fast at det ikke lenger er en god grunn til å tvinge flyttingen gjennom. Den bør stoppes eller utsettes i minst ti år. Det er ikke mulig å etablere en teknisk utdanning innen de rammene som ligger til grunn. Det vil blant annet være manglende undervisningsfasiliteter, tilgang på han-

garer for skolevirksomhet og grunnleggende infrastruktur for de som skal jobbe på Værnes. Flyttingen fra Kjevik til Værnes bør utsettes. I kort vil en etablering innebære en stor kostnad som er mulig å unngå ved å bli på Kjevik. Dette er EBA-midler (eiendom, bygg og anlegg) som kan brukes til andre sårt tiltrengte EBA-prosjekter i Forsvaret. Pengene som forsvinner ved en unødvendig flytting fra Kjevik, bør i stedet brukes til å utbedre dårlige boforhold eller sørge for tilstrekkelig kvarter og boliger på andre steder.

IKKE Plass på Værnes

Det er også nå en erkjennelse av at det ikke er plass eller tilgjengelig EBA på Værnes. Det innebærer at

Yrende liv i en av de funksjonelle undervisningshangarene.

Funksjonelt skolebygg.

Stor aktivitet på Kjevik med innrykk av soldater.

En av mange moderne og velutstyrte undervisningsrom.

Her læres blant annet lodding av kretskort.

Ildsjelen Qvam forteller historien om nedleggingsvedtaket.

Ledelsesbygget.

Her er en av hangarene som ligger tett på flystripen.

Med skolens kopetanse har de bygget en NH 90 simulator.

Moderne og romslig matsal som kan servere inntil 2000 måltid pr dag.

Nå bygges det også en P-8 simulator.

Undervisning på høyt nivå pågår for fullt.

det nok engang vil bli slik at forsvarspersonell som skal være med på en flytting må bo eller ha kontorene i midlertidige bygninger. Det samme som vi ser gang på gang, som i forbindelse med utbyggingen av Evenes, og det er ikke en holdbar situasjon. Det kan føre til at enda færre har et ønske om å bli med på denne flyttingen. Det gjør det også vanskeligere å bygge en ny god teknisk utdannelse enn det allerede er.

ET KOSTNADSSLUK

Ansatte på Kjevik har gjennom mange år gjort en god jobb med å få fram risikoen ved en flytting og hvilke konsekvenser dette kan ha. Det har vært saklige innlegg og beskrivelser, det har først og fremst

vært en kamp for en god teknisk utdannelse og ikke en kamp om å bli på Kjevik. Det er ingen som så langt kan vise til at flytting fra Kjevik vil styrke den tekniske utdanningen. Flytting vil ergo være et nytt kostnadssluk som kunne vært unngått.

Offisersbladet kommenterer:

- * Sikkerhetspolitisk situasjon er kraftig forverret siden 2016.
- * Kostnadene til vedlikehold 2017-2029 på Kjevik er kraftig overdrevet av Forsvarsbygg (FB)! Av de 318 millionene som FB stipulerer, har Kjevik halvveis i løpet kun brukt 10 % av det. Et påstått innsparrings-potensiale på en milliard kroner i et 20-års perspektiv, er derfor feil!

Kjevik historie.

Kjevik har svært god forlegningskapasitet.

Svært god forlegningskapasitet.

- * Ingen ledig EBA på Værnes, så alt må bygges nytt. Ser vi på de enorme overskridelsene på Ørland og Evenes, så vil utbygging av skolesenter på Værnes inklusive bolig/kvarter, kunne beløpe seg til 2-3 milliarder kroner.
- * Investeringsbudsjettet er fullt ut disponert frem til 2029. Hvor skal pengene tas fra?
- * Kjevik base er hovedplattformen for Heimevernet i Agder, og for mottak av allierte styrker.
- * Kjevik kan fungere som en spredningsbase, etter sjef Luftforsvarets tanker om spredning av kampfly ved krise/krig. Vi har ikke råd til å legge ned flere baser/flystasjoner nå.
- * Vi må utdanne våre egne teknik-

ere, spesialister og befal til Luftforsvaret. Outsourcing av teknikker- og spesialistutdannelse er risikabelt.

* Det er ca 40.000 m² bygningsmasse på Kjevik, og verdien er beregnet til drøye 2 milliarder kroner. FB skriver i sitt innspill til FMR at en avhending av leiren vil kunne gi 70-80 millioner i inntekt. Dårlig business, vi husker godt Olavsvem.

Alt i alt synes jeg at alle piler peker mot en nedleggelse av Kjevik, og flytting av Luftforsvarets Skolesenter til Værnes. Nå må FD, FST og LST ta til fornuft og anbefale at flyttingen fra Kjevik stanses i påvente av en ny og grundig vurdering, slik at Stortinget kan få et riktig grunnlag for et endelig vedtak.

SWISS MADE

#EVERY SECOND COUNTS

Offisiell lisenisert av the Department
of the Navy. Skapt med innspill
fra U.S.Navy SEALs

Oppdag Navy SEALs 3500 Serien.
Mer info hos www.feras.no

**ALWAYS
VISIBLE**
CONSTANT GLOW
FOR UP TO 25 YEARS

75 år med undervisning på Heimevernets Våpenskole

Nå skrives Våpenskolens historie av Karl-Henrik Fossmann og Ola K. Christensen, som tidligere også har skrevet boka «Kortreist beredskap – Heimevernet 1997-2021».

Heimevernets Våpenskole Dombås.

■ Av Einar Holst Clausen

I MILORGS ÅND

Allerede i 1947 ble de første HV-kursene gjennomført på Dombås. Heimevernet overtok offisielt stedet i 1948, med all etterlatt bygningsmasse fra okkupasjonsmakten og et øvingsterreng nesten uten begrensninger, takket være velvillig befolkning og eiere av skog og utmark. Det var daværende forsvarsminister Jens Christian Hauge som sto for åpningen av skolen den 27. juni 1948. I bygningene på Heimevernets Våpenskole Dombås merkes arven etter Milorg og Kompani Linge.

FORFATTERNE

Officersbladet møtte Karl-Henrik Fossmann og Ola K. Christensen på Dombås i januar i år. Med boka

«Kortreist beredskap – Heimevernet 1997-2021» i friskt minne, var de på Dombås for å intervju militært og sivilt ansatte ved skolen.

Kortreist Beredskap er for øvrig en velskrevet og lettlest bok med god kronologi, gode historiske fakta, og personlige beretninger fra tjenesten. I tidsepoken som boka beskriver, skjer det en rivende utvikling og modernisering av Heimevernet. Men boka forteller også om HV-ungdom, utvekslinger, kultur og militær idrett, i tillegg til at den er krydret med gode bilder, samt noen røverhistorier og spenstige sitater. Resultatet er at boka blir meget lesbar og interessant.

Samtalene de nå gjennomfører, skal danne noe av grunnlaget for videre arbeid med jubileumsboken til Heimevernets Våpenskole. De har to år på seg, og jobber på pensjonist-

vilkår. Oppdraget med å skrive denne jubileumsboka, fikk de av nåværende skolesjef oberstløytnant Ove Ranum.

Det er et omfattende arbeid, å sette seg inn i 75 år lang historie og skoleaktivitet. Men forfatterne har de beste forutsetninger for å skrive denne boka. Oberst (p) Fossmann med sin brede tjenesteerfaring i Hæren og Heimevernet, også som sjef HV-02, og major (p) Christensen med journalistutdanning, NRK-bakgrunn og tjeneste som presse- og informasjonsoffiser i både Luftforsvaret og Heimevernet.

Karl-Henrik Fossmann forteller at noe av utfordringen med å skrive en slik jubileumsbok, er å få til den rette balansen mellom tematikk og kronologi. Fordelen er at vi har god kjennskap til Heimevernet, når vi nå skal skrive om HV's Våpenskole, som er

noe smalere tematisk enn foregående bøker, sier Fossmann og Christensen.

SKOLESJEFEN OG SJEFSSERSJANTEN

På skolesjefens kontor, sammen med skolens sjefssersjant, gir oberstløytnant Ove Ranum uttrykk for at han er glad for at han har en så dyktig sjefssersjant som Trond Sakshaug. Ranum ønsket ikke oppmerksomhet på seg selv, men heller på Sakshaug, som med sin krigsskoleutdanning og 31 års tjeneste, hvorav 17 år i Heimevernet HV-01, representerer et kompetanseløft ved skolen. Sakshaug konverterte til OR-søylen når OMT ble innført, og ble da HV-01 sin første sjefssersjant. Sakshaug har vært en runde i Irak på OR-9 nivå. Han kom til Heimevernets Våpenskole sommeren 2022, og forteller at det er nytt og spen-

Skolesjef oblt Ove Ranum og hans sjefssersjant Trond Sakshaug.

Kjøkkenet baker rundstykker til lunsj.

Fossmann og Christensen i samtale med senioroffiserene ved Våpenskolen.

Koordineringsmøte i ledelsen.

Her intervjues de kvinnelige ansatte som har lengst fartstid ved Heimevernets Våpenskole på Dombås

Forfatterne Karl-Henrik Fossmann og Ola K. Christensen har to år på seg, til research, informasjons-innhenting, intervjuer og skrivearbeid.

Kortreist beredskap er skrevet av de samme forfatterne.

nende med nytt tjenestetested, samt å jobbe ved en skoleavdeling, med en profesjonell og høyere gradsstruktur.

Skolesjef Ove Ranum skyter så inn at skolen har over 70 forskjellige fagkurs, troppeførerkurs, i tillegg til utviklingsavdelingen, som blant annet jobber med våpenutvikling, reglement og veiledning. Et eksempel på effektiviteten til utviklingsavdelingen, er materiellinvesteringsprosjektet rundt anskaffelsen av maskingeværet FN Minimi MK3 7,62 mm til Heimevernet. Fra prosjektinitiering via konseptfase, planleggingsfase, kontraktsgjøring, mottak og utlevering, samt utdanning, tok det ett år! Gjennomsnittstiden på materiellprosjekter i Forsvaret er 7-9 år. Våpenskolen er et kompetansesenter.

På spørsmål om følgene av en redusert bevilgning for 2023, svarer skolesjefen Med en reduksjon på tildeling

av midler, må vi kutte drastisk ned på antall kurs i 2023, sier Ranum, men han må forholde seg lojalt til en slik reduksjon, og den prioriteringen høyere sjef gjør, selv om han ikke er enig. Sjefssersjanten derimot er noe mer spisset i sin uttalelse. Han sier at et nedtrekk ved så vel HV-distriktene, som ved Våpenskolen, på sikt vil føre til en lavere kompetansebeholdning. Resultatet er lavere kvalitet på soldatutdanningen. Noe som ikke er bra med tanke på den sikkerhetspolitiske situasjonen vi har i Europa i dag, sier Sakshaug. Offisersbladet tilføyer at Heimevernet får svært mye ut av det relativt lille budsjettet de har. Et nedtrekk på rundt 150-200 millioner kroner i 2023, vil få store konsekvenser. Nedtrekksbeløpet er som en pølse i slakteida, ser man forsvarsbudsjettet under ett.

Både Ranum og Sakshaug er opp-tatt av å ha en viss forutsigbarhet i forhold til økonomi og planlegging av kursvirksomhet. De vi kaller inn til kurs er tross alt viktige samfunnsborgere, som i meget god tid må planlegge og koordinere sitt fravær fra jobb og familie. Budsjett nedtrekk gjør langtidsplanlegging og forutsigbarhet vanskelig, sier de begge. Sjefssersjant Sakshaug er tydelig på at det finnes disponible midler i Forsvarets og/eller Heimevernets organisasjon, og da bør utdanning og øving av personellet prioriteres. Det er god beredskap! Skolesjefen presiserer at det i løpet av de 10 siste årene, har skjedd en voldsom utvikling i Heimevernet. Vi har fått bedre bevæpning, nye kjøretøyer, og nytt samband. Nå mangler vi bare at vi får kledd opp soldatene med ny personlig bekledning (PBU).

Vi har stolte tradisjoner her på Dombås. Siden oppstarten er det produsert 76.000 befal på Dombås, hvorav 3.600 utenlandske offiserer. I 2019 snakket vi imidlertid med daværende sjef Heimevernet Eirik Kristoffersen, og ønsket at skolens navn også synliggjorde utvikling og opplæring på våpen, samt ivaretok arven fra Milorg og Linge kompaniet. Så i april 2021 skiftet skolen navn fra Heimevernets skole- og kompetansesenter til Heimevernets våpenskole, avslutter oberstløytnant Ove Ranum.

Offisersbladet takker for et hyggelig og interessant todagers opphold ved en veldrevet Våpenskole, i godt vedlikeholdte lokaler, og et kompetansetungt miljø. Her trives både sivilt og militært ansatte, noe også kjøkkenpersonalet skal ha litt av æren for.

Nasjonal veteran-konferanse i Molde

Nasjonal veterankonferanse ble i år arrangert ved hotell Scandic Seilet i Molde.

■ Av Øyvind Førland Olsen, kommunikasjonsrådgiver i Befalets Fellesorganisasjon

Konferansen har som alltid til hensikt å øke forståelsen for veteraner, samt styrke ivaretagelsen av veteraner. Det er første gang Nasjonal veterankonferanse arrangeres fysisk siden 2019, som følge av restriksjonene under korona.

Befalets Fellesorganisasjon (BFO) stilte under konferansen med Jon

Erling Johansen (24-26. januar). Han er frikjøpt tillitsvalgt i BFO og veteran med internasjonal erfaring fra blant annet FN-operasjoner i Sudan og Libanon. Gjennom sin tjenesteerfaring i Forsvaret, blant annet i Forsvarets veteran tjeneste, har han tilegnet seg kunnskap om veteransatsingen de senere årene. Jon Erling viser til at en styrket veteranpolitikk er viktig for BFO, noe som er nedfelt i BFOs Prinsipp- og handlingsprogram. Han melder

tilbake om en meget vel gjennomført Veterankonferanse, med veteraner og tjenestegjørende personell, og deltagelse av så vel forsvarsminister, forsvarssjef, som ordfører og politikere.

En veteran, eller soldat om du vil, har stilt seg selv til rådighet for Norge og har sagt seg villig til å bli beordret på oppdrag i internasjonale operasjoner. For meg er det en selvfølge at vi stadig må jobbe for at våre veteraner kommer «helt hjem»

etter utført plikt. Når en soldat reiser ut så er det ikke bare han eller hun som blir berørt, men også familien og andre pårørende. Å jobbe for å styrke veteransatsingen er dermed ivaretagelse av langt flere enn den som reiser ut på vegne av Norge, sier Johansen.

Konferansen starter tirsdag 24. januar og blir åpnet av forsvarsminister Bjørn Arild Gram (Sp).

Vinneren av Årets Veteranpris – Ann Helen Dybwad

Ann Helen Dybwad var én av fire finalekandidater som var nominert til veteranprisen 2021. Prisutdelingen var ett år forsinket grunnet restriksjoner som følge av korona.

■ Av Øyvind Førland Olsen, komm. rådgiver i BFO (Foto: Forsvaret og Jon Erling Johansen)

Vinner av veteranprisen er stadig tjenestegjørende i Forsvaret og har nylig deltatt i FN-operasjonen MINUSMA i Mali. I innstillingen av Dybwad som én av finalekandidatene til veteranprisen het det blant annet:

» *«Dybwad har årelangt engasjement for veteransaken på mange ulike plattformer, og har formidlet sine erfaringer til det norske samfunnet i ulike medier. Dybwad har nådd langt ut over veteranmiljøet med sin historie, og er viktig for å etablere veteranhistorien i hele samfunnet».*

De tre andre nominerte til veteranprisen var forbundet Veteran møter veteran, Geir Olav Stamnes og Jan Edgar Nilsen.

Befalets fellesorganisasjon gratulerer vinneren og samtlige finalekandidater for innsatsen som har bidratt til økt oppmerksomhet om veteraner og internasjonal tjeneste.

Ann Helen Dybwad.

Forsvaret forsetter utdanningen av ukrainske soldater

Hærens Hurtige Reaksjonsstyrke er ferdig med de første innledende ukene, der de sammen med våre allierte har utdannet ukrainske soldater.

■ Av kaptein Rune Haarstad, Heimevernet

Forsvaret sender nå den første kontingenten med nye instruktører i Operasjon Interflex over til Storbritannia. Heimevernet tar over «stafettpinne», og har ledet rekruttering og oppsetningen av de nye instruktørene og støttepersonellet som i dag sendes over til England for å utdanne soldater til Armed Forces of Ukraine, et par timers kjøretur Nord for Manchester. Storbritannia inviterte i 2022 allierte land til å bidra med utdanningen. Norge svarte som ett av flere land positivt på dette. Det nye norske bidraget ledes av Sjef Heimevernet.

– Det er både stadig tjenestegjørende og personell fra styrkestrukturen i HV som nå setter i marsj – folk fra alle forsvarsgrenene og fra hele landet, sier Carl fra Trøndelag heimevernsdistrikt (HV-12) som er kontingentsjef.

– Det har vært stor interesse for å være med, forteller han. – det er en stor bredde på personellet, fra

yrkessoldater til personell fra de lokale HV-områdene våre.

– Vi har hatt en intensiv seleksjonsprosess der nesten 1000 søkere ble til et antall erfarne instruktører. Dette ble til en like intensiv oppsetnings og opptreningsperiode hos HV12 i Trøn-

delag. Aldersspennet i kontingenten er fra 21 til 50, forteller styrkesjefen. Ikke helt ulikt de vi skal utdanne.

– De ukrainske frivillige kommer fra alle aldre og samfunnslag, forteller Carl. Eldstemann som så langt har fått sin utdanning fra norske

instruktører er 72 år – dette viser oss en imponerende forsvarsvilje.

De ukrainske soldatene skal i løpet av fem intensive uker få en grunnleggende utdanning i soldatferdigheter som våpenbruk, stridsteknikk, sanitet og samband.

HALLGRUPPEN

Camps, structures and storage for defence and preparedness

Complete & relocatable solutions for
demanding terrain and difficult conditions.
Immediate supply from stock.

Cover anything.
Anywhere.

hallgruppen.com

📞 400 05 077

Guadalcanal

«Et veiskille som leder til seier for enten dem eller oss» fortalte et japansk militærdokument om erobringen av den sørlige stillehavsøya Guadalcanal. Nesten helt parallelt med tidsrommet for slaget ved Stalingrad sto de første større, og avgjørende, landbaserte slagene mellom japanerne og de allierte.

■ Tekst Trond Sætre

I april 1942 invaderte Japan Salomonøyene i Stillehavet. Dette var en videreføring av invasjonen av Ny-Guinea, som hadde startet i januar samme år, da japanerne tok byen Rabaul. Flåte- og flybasen som de anla her, utgjorde en trussel mot den amerikansk skipsruta. Plaseringen av øygruppa gjorde den strategisk verdifull fordi det var mulig å avskjære sjøveien mellom Australia og USA herfra. Dermed kunne japanerne hindre amerikansk tilgang til øst-asiatiske råstoffer. For å muliggjøre dette, begynte de å bygge en flybase på hovedøya, Guadalcanal. Basen skulle også gi flystøtte til den japanske marinen ved videre ansvanement sør i Stillehavet.

Doktrinen om «Europe First» (også kjent som «Germany First»), innebar at amerikanerne støttet britene i viktigheten av å beseire Nazi-Tyskland før Japan. Admiral Ernest King overbeviste Roosevelt om viktigheten av å jage japanerne fra Salomonøyene, men han måtte gjennomføre det med begrensede ressurser.

7. august 1942, ganske nøyaktig to måneder etter at USA hadde vunnet sin første betydningsfulle seier over Japan ved Midway, landet allierte styrker på de nærliggende mindre øyene Tulagi, Gavutu og Tanambogo. Invasjonsstyrken på 11 000 mann besto hovedsakelig av amerikanske marineinfanterister (U.S. Marines), med noen soldater fra Storbritannia, Australia, New Zealand og mindre stillehavsnasjoner. En tallmessig underlegen japansk forsvarsstyrke kjempet innbitt imot på Tulagi, men ble etter hvert beseiret mens de allierte gikk i land på Guadalcanal. Der møtte de allierte ingen motstand, i kontrast til kampene på den mye mindre øya Tulagi. «Alt forløp med en letthet og presisjon som om det var en standard-øvelse i fredstid», kommenterte den

amerikanske marinekommandøren Alexander Vandegrift.

Landgangen ble beskyttet av to amerikanske hangarskip, men japanske luftangrep kostet dem for mange jagerfly. Fartøyene trakk seg tilbake, men etterlot en mindre eskorte av krigsskip. Japanerne benyttet anledningen til å senke fire amerikanske og australske kryssere ved øya Savo utenfor Guadalcanal. Uten beskyttelse måtte de allierte fartøyene evakuere uten å ha lastet av nok forsyninger. Tilbake på den kuperte, nedbørrike tropeøya Guadalcanal var dermed Vandegrift og 11 000 mann strandet.

18. august ble de strandete troppene angrepet av det japanske 28. regiment, ilandsatt av jagere. Men angriperne var bare rundt tusen, og Vandegrift hadde fått beskjed om at de kom. Det ble en ren massakre av japanske tropper natt til 21. august. To dager senere sendte japanerne en bedre forberedt styrke med eskorte. Dette utviklet seg til slaget om de østlige Salomonøyene. Som ved Midway var skipene fra den amerikanske og den japanske flåten aldri i hverandres synsrekke, og alle angrep ble utført av fly fra hangarskipene eller landbaserte flyplasser. Til slutt trakk begge sider seg tilbake fra kampområdet uten at noen side hadde oppnådd en klar seier, men japanerne hadde større tap.

Under oppholdet ble Vandegrifts marineinfanterister konstant bombet av japanske fly og skip, og havnet regelmessig i kamper. Fienden prøvde ofte å sende inn forsterkninger om natten, fordi amerikanske fly hadde full kontroll over innseilingene på dagen. I tillegg slet de allierte med sult og tropiske sykdommer. I slutten av august greide japanerne å sette i land 6000 mann, men kommandøren, generalmajor Kawaguchi Kiyotake, gjorde en slett jobb med planleggingen. Kort tid etter at japanerne startet jakten på motstandernes tropper, ble basen deres ødelagt av amerikanerne. Kiyotakes kam-

panje kulminerte den 12. september, med slaget om «Bloody Ridge». Under slaget mistet de allierte marineinfanteristene en femtedel av styrken, men japanerne mistet over halvparten.

Både japanerne og amerikanerne intensiverte nå krigføringen. En mye større japansk avdeling ble satt i land 9. oktober. To netter senere satte amerikanerne i land 164. infanteriregiment fra American Division, etter at et første forsøk på å skaffe forsterkninger ble torpedert av en japansk ubåt i september. Til Vandegrifts store tilfredshet var viseadmiral Halsey utnevnt til øverstkommanderende for operasjonene i det sørlige Stillehavet. Halsey hadde fått Roosevelts godkjennelse til å prioritere Guadalcanal. Ettersom de japanske landangrepene fortsatt var strategisk svake, foregikk de viktigste kampene til sjøs. Et sjøslag i midten av november resulterte i at blant annet sju transportskip med japanske forsterkninger ble senket. I begynnelsen av desember hadde US Navy kontrollen over innseilingene til Guadalcanal. Kort tid etter ble 1. marinedivisjon endelig evakuert fra øya, og fikk velfortjent perm i Melbourne.

Krigens gang på Guadalcanal hadde også hindret japanerne i å erobre Ny-Guineas største by, Port Moresby. Fra november satte australske og amerikanske forsvarere inn forsterkninger for å drive dem fra Papua Ny-Guinea.

Japanerne var utsultede og utarmete, men hadde bygget imponerende kamuflasjeverk fra befestningene sine i regnskogen. General MacArthur forlangte en snarlig seier, men grunnet den desperate japanske motstanden varte kampene til 22. januar.

Nye tropper ble i mellomtiden sendt til Guadalcanal, 50 000 mann, de fleste fra U.S. Army, under ledelse av general Alexander Patch. De nye styrkene begynte å angripe japanere som hadde barrikadert seg på høydene. Den japanske motstanden holdt året ut, men en ny offensiv i januar 1943 førte til erobringen av høydene Mount Austen, The Galloping Horse, og The Sea Horse. Patch' menn trodde likevel fienden skulle gjennomføre en ny offensiv, og konfronterte derfor ikke de evakuerende japanerne. Først den 9. februar, to dager etter at evakueringen ble fullført, var amerikanerne sikre på at fienden hadde forlatt Guadalcanal.

Utfallet av slaget om Guadalcanal var en betydelig seier for de allierte styrkene i Stillehavet. Det japanske imperiet hadde passert høyden av sine erobringer i Stillehavsregionen. Midway var nok et større vendepunkt rent strategisk, men seieren sør i Stillehavet hadde en viktig psykologisk effekt for de allierte.

RUFO®
PROFESSIONAL CASING SINCE 1983

- ★ 38 ÅRS ERFARING
- ★ HØY KVALITET OG RASK LEVERING
- ★ PRODUSERT I NORGE - GOD DOKUMENTASJON
- ★ ALLE TYPER KASSER OG SKREDDERSYDD INNREDNING
- ★ ENKEL SAMHANDLING MED EGENUTVIKLET 3D/CAD SOFTWARE

NORGES LEDENDE INNEN
SKREDDERSYDDE
TRANSPORT **KASSER**

Ønsker du å beholde dine gode kollegaer i Forsvaret?

Selvfølgelig gjør du det, det er jo de fine folka og gode kollegaene som er ryggraden til Forsvaret. Som leder er det ditt ansvar å ta vare på menneskene rundt deg og tilrettelegge for at de blomstrer. På generell basis gjør ikke forsvarer en god nok jobb på å ta vare på dets personell, og ettersom du er en del av forsvarer så betyr vel det at du er en del av problemet? Gjør du egentlig nok for å beholde dine kollegaer?

«Forsvarets evne til å rekruttere og beholde personell må styrkes». Dette er et utsagn vi alle har hørt utallige ganger før. Mange av tiltakene som må gjøres for å oppnå dette er på politisk nivå, og de bidragene vi som enkeltindivider kan gjøre føles derfor kanskje bortkastet.

Jeg opplever meg selv som en passasjer på en synkende båt, hvor det kun er kapteinen som kan redde båten fra å forlise. Jeg kan ikke trylle frem mer gunstige pensjonsordninger eller gå til anskaffelse av flere bolig og kvarter, disse store problemene har jeg ingen påvirkningskraft på. Som fremtidig Offiser stiller jeg meg derfor spørsmålet om hva jeg selv kan bidra med for å styrke stå-tid og personellivaretagelse når jeg kommer ut på avdeling. Jeg har snakket med Luftforsvarets juniorspesialistråd, som arbeider med hva som er viktig for å videreutvikle og modernisere Luftforsvaret, for å komme til bunns i dette. Rådet har totalt kommet med 22 tiltak for å oppnå lengre stå-tid og bedre personellivaretagelse, og jeg har valgt å fokusere på 5 av disse.

TILTAK FOR LENGRE STÅ-TID OG BEDRE PERSONELLIVARETAGELSE

Det er ikke kun de politiske beslutningene som påvirker evnen til å beholde personell, det er mye du og jeg kan gjøre på lavere nivå for å styrke evnen til å beholde personell. Det første tiltaket er riktige og oppdaterte stillingsbeskrivelser. Denne skal beskrive grunnlaget for jobben som utføres, og den erfaring som opparbeides i stilling. Det finnes eksempler hvor befalsstillinger stiller krav til lederutdanning, hvis arbeidsoppgave er fag- og/eller personelledelse, som ikke gir tjenesteerfaring (TJERF) innen ledelse. Avvik som dette frarøver verdsettelse og formell TJERF for faktisk utført tjeneste, som undergraver erfaring og påvirker videre karriere i Forsvaret negativt.

Noe så enkelt som å gjennomgå stillingsbeskrivelser og tilpasse de etter faktiske arbeidsoppgaver og ansvar bidrar til å synliggjøre ekstra arbeid og ansvar utover det stillingen krever, pluss at det viser at arbeidet som blir gjennomført faktisk blir verdsatt. Gjennomgang av stillingsbeskrivelse må skje i samråd mellom linjeleder og den ansatte.

Det andre tiltaket er å innføre STAY-samtaler. Dette er på mange måter en avansert medarbeidersamtale som i større grad tilpasses den enkelte og skal være en arena hvor leder blir godt kjent med sine ansatte tidlig samtidig som det blir kartlagt videre muligheter for vedkommende. Hensikten er å oppfylle den ansattes behov for anerkjennelse, og finne måter å møte hverandres forventninger. Dette ved at arbeidstaker i større grad reflekterer over sin egen arbeidshverdag, dette også for å tidlig ta tak i tanker om å slutte i Forsvaret for å tilrettelegge for at dette ikke skjer. En STAY-samtale foregår bare ved at det er en åpen dialog hvor leder spør om hva vedkommende liker best ved jobben sin, om de får utnyttet sitt fulle potensialet og om de får anerkjennelse og respekt for arbeidet de gjør.

STAY-samtaler er beskrevet mer i detalj i «Slik beholder du dine beste medarbeidere» fra Ledemytt.no.

Det neste tiltaket er å etablere en reell karrierevei for OR2-4. Dette bygger litt videre på STAY-samtaler, og det å kartlegge ønsket hos den ansatte og muligheten for å disponere vedkommende i en stilling som er mer faglig krevende, når den ansatte har vist seg faglig skikket og selv ønsker dette. Dette tiltaket handler også vel så mye om å tilfredsstille den ansattes behov for anerkjennelse.

Det er en leders ansvar å ha god innsikt i utdanningsløp og karrieremuligheter for OR2-4 og fremsnakke en karriere som spesialist og tilrettelegge for forutsigbarhet og innsikt i muligheter i sin stilling, for

eksempel med en korrekt stillingsbeskrivelse og en STAY-samtale. Dette er tiltak for å motivere personell til å bli stående i spesialisøylen, fremfor at alle skal ta en lederutdanning, enten i form befals- eller krigsskoleutdanning, dette underbygger også OMT. OMT vil ikke fungere etter sin hensikt, dersom det ikke faktisk tilrettelegges for at spesialister og spesialistbefal kan stå lenge i en tjeneste de opplever som givende.

DET NESTE TILTAKET ER Å GI FLERE MIDLER TIL SOSIALE SAMMENKOMSTER

I løpet av Offisersutdanningen er det mye fokus på den militære profesjonen og tradisjoner. For at disse tradisjonen og samholdet det medfører skal bevares, må det prioriteres og settes av midler til. Dette kan være alt fra idretts- og velferdsarrangementer til messemiddager, det viktigste er at det er en sosial arene som styrker samholdet samtidig som det er en gylden mulighet for en leder å ta tempen på avdelingen.

DET SISTE TILTAKET ER MØTE MELLOM AVDELINGSLEDER OG YNGRE ANSATTE

Dette bygger også videre på det som ble nevnt med STAY-samtaler. Det er de yngste ansatte som er mest sårbar for å farges av andre meninger. Det er derfor anbefalt å skape en dialog med disse tidlig og ha regelmessige møter for å stimulere til et godt samarbeid. Møtene kan nyttes for å utveksle ideer, kartlegge arbeidsmiljø og innhente innspill til justeringer, forbedringer og innovative løsninger. Dette vil også være en fin arena for å håndtere rykter og sørge for at alle sitter på samme situasjonsforståelse i avdelingen. Spesialistrådet viser til at vedlikeholds-skvadronen på Andøya har god effekt av dette, og anbefaler derfor at flere avdelinger følger deres eksempel.

RÅD TIL OFFISEREN FRA SPESIALISTEN

Avslutningsvis så har spesialistrådet også noen råd til Offiserene, måtte det være kommende, nåværende, unge eller gamle.

Det første rådet er å sette seg grundig inn i hva OMT faktisk er. Den generelle opplevelsen er at det egentlig ikke er så mange som vet hva det er og hva det har å si for sine ansatte, til tross for at det er 6 år gammelt. Tiltakene som ble nevnt i stad for å styrke stå-tid og personellivaretagelse krever at det foreligger kunnskap om OMT og herunder utdannings- og karrieremuligheter for spesialist- og befalsøylen.

Et råd til unge og kommende offiserer er å aktivt anvende lederutdanningen til å forme luftforsvarets avdelinger. Mange av oss er kanskje yngre enn de spesialister og spesialistbefal som allerede er i avdelingene. Vi må derfor balansere det å respektere fagkunnskapen og erfaringen disse innehar, samtidig som vi må se muligheter og tenke nytt, og vi blir derfor rådet til. Vi blir oppfordret til å ta den plassen vi trenger, men gjør dette uten å innskrenke ansvaret og ledelsen som faller naturlig for de som har stått lenge i avdeling. Det er gjennom hverandres styrker vi bygger gode team, og det er viktig at vi ikke står i veien for hverandre.

Det er også en kompetanse som er mangelvare for nyutdannede offiserer. Dette er hvordan ta vare på de administrative forhold rundt ansatte i sin avdeling. Utdanningen burde tilrettelegge for en bedre innføring i de systemer og verktøy som nyttes av de ansatte i Forsvaret, som f.eks FIF. Dersom hensikten er at en nyutdannet offiser skal kunne fungere optimalt i rollen som linjeleder, avdelingsleder, troppssjef, skiftsjef osv., er det vesentlig at de innehar kunnskap om føring av arbeidstid, reiseregning, sykemeldinger m.m. Personlig har jeg svært liten kunnskap om dette, og vi får ikke tilstrekkelig med kursing i dette på Luftkrigsskolen så vidt det er meg kjent. Noe som er rart ettersom dette er en vesentlig part av jobben til en Offiser.

Her igjen skal det ikke mer til enn et kort kurs for å heve kompetansen betraktelig.

SMÅ TING KAN UTGJØRE STORE FORSKJELLER

Det jeg trekker ut som essensen i alle tiltakene er viktigheten av å møte sine ansatte og kollegaer der de er og ha en åpen dialog om hvilke forventninger de har og hvordan du selv kan bidra til at disse blir oppfylt. Det er mye som kan gjøres for å styrke stå-tid og personellivaretagelse som ikke må løftes til politisk

nivå, men som derimot er relativt små tiltak som utgjør store forskjeller for den enkelte.

Herman Strangstad

Ansvar for egen sikkerhet!

Tja, jeg må nesten bare skrive litt. For hva er det Finland og Sverige har forstått som Norge ikke evner å se? Det er rystende (ikke bare pinlig og flaut grunnet de alvorlige mulige konsekvensene) at våre fremsynte politikere som synes å ha hevd på forutseende utenrikspolitikk, ikke tar alvor et innover seg. Det første man fra Norsk side snakket om var muligheten til å avskrive de store, tunge og påkrevde investeringene det Norske forsvaret trenger. Sårt trenger. Helt nødvendige. Nei, her på berget snakket man om hvordan vi nærmest kunne "slå sammen styrker/se de under ett" på nordkalotten. Det var styrke det, for da kunne vi, Norge, ett av verdens rikeste land, nok en gang slippe unna ansvar for å reelt styrke eget forsvar.

Det er så en skulle tro vi ønsket at andre tok ansvaret for vårt forsvar, for da trenger vi ikke lenger kjøpe alt dette fryktelig dyre militære utstyret og heller ikke skaffe flere ansatte soldater, befal og offiserer. Reell kampkraft er nødvendig. Jeg tenker at det er helt nødvendig og maktpåliggende at politikere blir gjort uttrykkelig klar over konsekvensene av at en kraftig opprusting av forsvaret uteblir. I sikkerhetspolitikken gjelder nemlig ikke trylle - trylle. Vi må selv på egenhånd oppfattes som seriøse, og så sterke at dette avskrekker vår antatte antagonist og fiende!

Skule Rønning

Hva vil Regjeringen med Forsvaret?

Skal de fortsatt sitte å vente å se som de gjør ellers?

Regjeringen sier innledningsvis i sitt Statsbudsjett for 2023 følgende:

Regjeringens forslag til forsvarsbudsjettet for 2023 prioriterer nasjonens trygghet og beredskap, og viser samtidig solidaritet med Ukraina i en urolig tid. - Budsjettet bidrar til å holde egen befolkning trygg, både for dagens trusler og de som kan komme. Å sikre friheten vår er en av de viktigste oppgavene for enhver regjering, sier forsvarsminister Bjørn Arild Gram (Sp).

Regjeringen foreslår et forsvarsbudsjett på 75,8 milliarder kroner, en økning på 6,8 milliarder kroner sammenliknet med saldert budsjett 2022. Dette er en økning på om lag 9,8 prosent. Justert for kompensasjoner, tekniske endringer og inntektsøkninger øker regjeringen forsvarsbudsjettet med 7,8 prosent, om lag 4,5 milliarder kroner, sammenliknet med saldert budsjett 2022.

Etter at Russland gikk til angrep på Ukraina har det vært søkelys på forsvaret av Norge av våre sentrale politikere, både i Regjeringen og på Stortinget. I Regjeringens forslag til budsjett for Forsvaret vektlegges å øve mer og styrke grunnmuren, sier Forsvarsministeren.

Når jeg ser tilbake på mine over 40 år i Forsvaret, så er Forsvarets grunnmur personellet. Og det er bra at Regjeringen har søkelys på det. Men, det er noe som mangler sett fra mitt ståsted.

Personellet som er i Forsvaret i dag slutter før de oppnår pensjonsalder. Dette gjelder spesielt for kategorien med sersjantgrader. Det være seg teknisk personell, forsyningspersonell eller operativt personell. Noe av årsaken er deres tilsetningsforhold og pensjonsforhold. Dette ligger det ikke inne midler for å løse i budsjettet. Jeg er derfor redd for at avgangen av personell vil fortsette, og da hjelper det ikke å bygge ny grunnmur når avgangen kan bli større enn det tilsettes. Og en ramme på ca. 200 nytilsetninger blir for liten, når Forsvaret allerede har for stor arbeidsbelastning. Og så skal det øves mere og det igjen gir større belastning på de tilsatte. Dette går på driften av Forsvaret med lønn, boforhold, pensjon osv. Sett fra mitt ståsted så er Regjeringen på feil kurs her.

Så er det investeringer til Forsvaret. Investeringer tar tid. Men i dagens situasjon med den utryggheten vi har fått i Europa etter Russlands angrep på Ukraina, er det merkelig at ikke Regjeringen ser på mulighetene til å anskaffe eksempelvis NASAMS batterier for å forsvare luftrommet over sentrale strøk av landet. NASAMS produseres i Norge av Kongsberg Defence and Aerospace, som eies av Kongsberggruppen ASA, hvor den norske stat eier ca. 57 %.

Når vi så ser på Statsbudsjettet for 2023 så er Statens inntekter for 2023 anslått til ca. 3 000 milliarder kroner, mens utgiftene er på ca. 1 500 milliarder kroner. Når så Oljefondet er på ca. 12 000 milliarder kroner, så er handlingsrommet til Regjering og Storting til stede, hvis viljen er der.

Ja, anskaffelser tar tid, men når Norge eier en bedrift som produserer et system som vil kunne øke sikkerhet for vårt luftrom mot uønskede fly, raketter osv. i eventuell krise/krig, så må det være lov å tenke kreativt og ta raske beslutning på vegne av befolkningen i Norge. Det er ok å støtte Ukraina, men det må være lov å tenke på Norges sikkerhet også.

Det samme kan sies om å anskaffe nye stridsvogner. Her har en leverandør gått så langt og sier at hvis de velges som leverandør, så kan de levere raskt. Så på maritim sektor, der er det også behov, blant annet skip til Kystvakta og muligens for å erstatte havarert fregatt, nye ubåter osv. Mao er det ikke noe problem å bruke midler for å anskaffe materiell til våre soldater. Det merkelige er jo også at vi hører at de mangler sågar undertøy og annet materiell for den enkelte soldat. Bla verneutstyr som er hentet fra lager og levert til Ukraina.

Sett fra sidelinja så er dette frustrerende. Hvorfor i all verden er det slik søkelys på det som ikke fremmer stridskraft i Forsvaret av Regjeringen? Skal de, som de gjør på andre områder, sitte og vente å se? Da treffes det lite beslutninger. Det blir som en befalsorganisasjon påpekte på midten av 90-tallet med symbolikken i bildet hvor strutsen stod med hodet nede i sanden. Vi er tilbake der hvor alle gode ord kommer, men beslutninger mangler. Det vi trenger nå er at flertallet på Stortinget setter foten ned og tar vedtak som Regjeringen må følge. Og så har NATO kritisert Norge for ikke å nå et Forsvarsbudsjett på 2 % av brutto nasjonalprodukt. Med dette budsjettforslaget kommer Norge opp på 1,5 %. Det er heller ikke tilfredsstillende sett fra min sidelinje. Norge trenger et styrket Forsvar nå.

Trond Vangen
Pensjonert Oblt

Hva er egentlig motivasjonen for nedleggelsen av Forsvarets virksomhet på Kjevik?

Foto Offisersbladet

Etter fremleggelsen av Prop. 151 S (2015-2016), med forslaget «Luftforsvarets skolesenter lokaliseres til Værnes. Forsvarets virksomhet på Kjevik legges ned.», informerte Kjevikfakta at underlaget var mangelfullt, tildels feil og økonomisk urealistisk.

Det var, og er, utilstrekkelig eiendom, bygg og anlegg (EBA) på Værnes og de øvrige operative basene, til å ta imot aktivitet fra Kjevik innenfor investeringsrammen. Den manglende finansieringen vil svekke kapasiteten for utdanning av (fly)teknikere. Etter vedtaket har oppdragene til Luftforsvarets skolesenter økt.

EBA utfordringene har forhindret flytting av aktivitet fra Kjevik til Værnes og kriseløsningene legges nå på bordet. Ansatte mener det blir krevende å flytte utdanning, fra tilpasset EBA, til brakkerigger og enkle plashaller. Et betydelig kompetansetap er varslet. Ved Luftforsvarets tekniske skole har vakansene allerede steget til 30%.

Svekket utdanningskapasitet kan påvirke evnen til å holde Forsvarets fly operative. Ansatte mener derfor at vedtaket må stoppes, inntil tilstrekkelig finansiering er på plass og kompetansetapet er reversert.

Ansattes bekymringer rundt økonomi og kompetansetap blir møtt med at «Luftforsvaret forholder seg til stortingsvedtaket». Vi tolker dette til at Forsvaret ikke ønsker en omkamp om Kjevik, til tross for at det tidligere er tatt omkamp på Stortingets vedtak om å flytte Luftforsvarets ledelse fra Rygge til Reitan.

(1) Etter forslag fra regjeringen i Prop. 73 S (2011-2012) vedtar Stortinget: «Generalinspektøren for Luftforsvaret, Luftforsvarsstaben, Luftoperativt inspektorat og Luftforsvarets utdanningsinspektorat lokaliseres til Reitan.»

(2) I FMR 2015 anbefaler Forsvaret å endre Stortingets tidligere vedtak: «Det er vesentlige kostnader forbundet med å flytte Luftforsvarets ledelse fra Rygge til Reitan (...) anbefales det, etter en samlet vurdering og prioritering av operative og økonomiske forhold, at ledelsen forblir på Rygge.»

(3) Etter forslag fra regjeringen i Prop. 151 S (2015-2016) vedtar Stortinget: «Sjef Luftforsvaret, Luftforsvarsstaben, Luftoperativt inspektorat (...) videreføres på Rygge.» Den åpne høringen belyste at flyttingen fra Rygge til Reitan kunne resultere i kompetansetap.

Det er altså hevet over enhver tvil, at Forsvaret kan gi anbefalinger om å endre tidligere stortingsvedtak. Det er også hevet over enhver tvil, at kostnader og kompetansetap er forhold som regjeringen og Stortinget tar på største alvor.

I tilfellet Kjevik, ser det dessverre ikke ut som den negative utviklingen etter vedtaket påvirker Forsvaret, embetsverket, regjeringen eller Stortinget.

Hvis kostnader, kompetansetap og svekket utdanningskapasitet ikke har betydning for nedleggelsen av Forsvarets virksomhet på Kjevik, så gir det grunn til å spekulere i om den egentlige motivasjonen kan være å svekke Luftforsvarets eget utdanningssystem for å sette ut oppgaven til

norsk (forsvars)industri og tjenesteytende sektor. Dette er i så fall dristig, sett i lys av dagens sikkerhetspolitiske og økonomiske realiteter.

Stortinget kan endre tidligere vedtak – ta vare på det vi har, som allerede virker!

Av Erik Schanche Qvam

BFO Luftforsvarets skolesenter Kjevik.

Nye stridsvogner, forsterket budsjettkrise?

Regjeringen stiller sterkt bak vedtaket om å anskaffe 54 nye stridsvogner fra Tyskland. Anskaffelsen skal styrke Hæren og styrke det nordisk/tyske samarbeidet. Hva med finansieringen?

Ved kunngjøringen av Regjeringens beslutning var statsministeren tydelig på nødvendigheten av anskaffelsen i perspektiv av den forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen. Mediene fokuserte på en mer pikant side av saken: Forsvarssjefen hadde jo tidligere stilt seg skeptisk til anskaffelsen. Vel, nå uttalte han at han gjennom en «tett prosess» hadde kommet til en meget god løsning. Det gode består i at antallet er redusert fra 72 til 54, for derved å gi rom for anskaffelse også av andre nødvendige våpen. Alle smiler og virker fornøyde på tv-skjermen, men hvis vi skal dele tilfredsheten kreves det opplysninger om det økonomiske grunnlaget for dette prosjektet.

Bakgrunnen er ikke god. Forsvarssjefens begrunnelse for opprinnelig å gå imot anskaffelsen var at han ville prioritere å sette den vedtatte forsvarsstrukturen i kampklar stand. Det gjelder å fylle omfattende personellmangler i alle forsvarsgrenene, å ta igjen «etterslep» i beholdninger og vedlikehold, å øke øvingsnivået, osv. Denne vurderingen var ikke overraskende. Det har lenge vært kjent at den raskeste og rimeligste tilnærming for å styrke forsvarsevnen er å bygge på det vi allerede har, men som gjennom mange år har forfalt på grunn av utilstrekkelige driftsbudsjetter. Så nå er spørsmålene: Vil anskaffelsen av nye stridsvogner finansieres med tillegg til dagens budsjettnivå, og vil tillegget også dekke økede driftsutgifter? Vil rekruttering for nødvendig personelløking iverksettes omgående?

De som har fulgt forsvarspolitikken over tid minnes en skremmende historikk. Ved århundreskiftet ble det besluttet å anskaffe fem fregatter av Fridtjof Nansen-klassen (med seks helikoptre NH-90 som aldri ble levert), anskaffelseskostnad 21 mrd. kr. Grovt utilstrekkelige driftsbudsjetter førte til at vi ikke kunne (eller kan) stille mer enn én – tidvis to – fregatter bemannet og utrustet for oppdrag. Og underbudsjetteringen av drift begrenset seg ikke til fregattene, man har dominert alle fartøysklassene slik at Marinen har minimal operativ kapasitet sett i forhold til fartøysstrukturen. – Vår neste mega-beslutning var anskaffelsen av kampflyet F-35, 52 stk., 70 mrd.kr. (2016). Leveransen er ikke fullført, men ifølge Sjefen for Luftforsvaret vil betydelige personellmangler inntil videre begrense den operative tilgjengeligheten av flyene. Og hvordan ligger det an med personell og drift av overvåkningsflyene Orion P3/Poseidon P-8? - og transportflyene Hercules C-130J? Tydelige rapporter er ikke offentliggjort, men antydninger kan tolkes som utilfredsstillende. Det er ikke budsjettert for personell-økninger i år.

Tilbake til stridsvognene: Er det nå Hærens tur, som den siste av de tunge forsvarsgrenene, til en langsiktig over-investering som svekker driften i hele forsvarsgrenen? Det eneste som kan stoppe en slik utvikling vil være holdbare politisk forpliktelser om å øke Forsvarets personell- og øvrige driftsmidler slik at den vedtatte strukturen med de kostbare anskaffelsene kan bringes i innsatsklar stand. Det er vel kjent at vår NATO-forpliktelse å bringe forsvarsbudsjettet til 2% av BNP – rimeligvis ikke inkludert hjelpen til Ukraina – er et nødvendig utgangspunkt.

Nils Holme

Tidligere direktør FFI

Nordea

Medlemstilbud på billån fra Nordea

Som medlem av BFO får du et av Norges
beste billån, med rente fra 4,90 %

Søk lån til bil,
MC og caravan på
billan.nordea.no

Priseksempel:
Eff.rente 6,49 %
kr 150.000,- o/5 år,
Etabl.geb. kr 2000,-
Tot.: kr 175.260,-

KAMPEN OM NARVIK

STANGER: DRAMA/ KRIGSFILM

SKUESPILLERE: CARL MARTIN EGGESBØ, KRISTINE HARTGEN, STIG HENRIK HOFF, KARI BREMNES, EMIL JOHNSEN, MATHILDE CUHRA, HENRIK MESTAD, TORFINN NAG, HOLGER HANDTKE, CHRISTOPH BACH, BILLY CAMPBELL

REGI: ERIK SKJOLDBJÆRG

SPILLETID: 1 TIME 48 MIN

Hitlers første nederlag

”Kampen om Narvik” er den etterlengtede filmen om det største slaget som har stått på norsk jord.

■ Tekst: Nils Gjerstad

Grunnet pandemien og krigen i Ukraina har premieren av denne storfilmen stadig blitt utsatt. Handlingen starter 9. april 1940, da Tyskland invaderte Norge. Kamphandlingene varte frem til slutten av mai, og 10. juni kapitulerte den norske hæren.

Vi stifter bekjentskap med sivile og militære i den nordnorske byen ved Ofotfjorden. Korporal Gunnar Tofte og hans familie er sentrale i de dramatiske begivenhetene. Han er gift med Ingrid, og sammen har de sønnen Ole. Ingrid jobber på hotell Royal, hvor tyske offiserer innkvarterer seg. Gunnar må ut og kjempe

mot tyskerne, og første oppdrag er å sprengne en viktig bro. Det blir spennende, både på det militære og det personlige plan. Ettersom Ingrid behersker tysk godt må hun fungere som tolk for de tyske offiserene og nordmenn. Samtidig søker britiske soldater hjelp fra henne til å finne et skjulested fra okkupantene. En av de tyske offiserene har også et godt øye til Ingrid, og hun havner i en tøff og krevende klemme, hvor hensynet til den lille sønnen er viktig for henne.

Mange av kampscenene er i relativt intime situasjoner, som skuddveksling i tunneller og angrep mot maskingeværstillinger. Sprengingen av en bro føles mer stor-slagent. Det kunne gjerne vært flere spektakulære scener, men det er klart at slikt koster jo mye penger. Regissør Erik Skjoldbjærg gjør uansett en god jobb med å gi et nokså oversiktsbilde av kamphandlingene mellom allierte og tyske tropper i Narvik. Tidligere er

regissøren fra Tromsø mest kjent for filmene "Nokas" (2010) og "Pyromanen" (2016), og han er dyktig på å skape drama i intime situasjoner. Blant skuespillerne i "Kampen om Narvik" gjør Kristine Hartgen i hovedrollen som Ingrid Tøfte en overbevisende rolle, Carl Martin Eggesbø som spiller korporal og ektemannen til Ingrid er også flink. Ellers er det også interessant å se selveste Kari Bremnes i en sentral rolle, som verdig hotelldirektør.

Personene vi stifter bekjentskap med i filmen er fiktive, og jeg syntes det kunne vært mer spennende med ekte personer som opplevde slaget i Narvik. Den kjente tyske general Dietl ser vi, og filmen kunne gjerne gitt dypere inntrykk av han. Men det er mer frustrerende at den norske general Fleischer er skrevet ut av historien. Det var tross alt Fleischer som mobiliserte og ledet styrkene som slo tyskerne og presset de tilbake. Interessen for

denne filmen har vært stor både i Norge og i utlandet, hvor den nå er tilgjengelig på Netflix. Kanskje ikke så rart ettersom dette slaget er internasjonalt kjent. Hvis det blir laget en ny spillefilm om Narvik, bør historiske personer være sentrale aktører.

AV JOHN BERG, MAJOR (R)
Forsvarsanalytiker

MARINEKORPSET VS. KINA

Som tidligere meldt i spalten, utvikler USAs Marinekorps nå et «øyhopping» konsept for operasjoner på øyer i farvann som trues av Kina. «Øyhopping» er et begrep hentet fra andre verdenskrig, da korpset gikk i land på øy etter øy i det vestlige Stillehavet, ofte under meget harde kamper, og slik steg for steg nærmet seg Japan. Det nye EABO («Expeditionary Advanced Base Operations») konseptet går ut på å landsette kompanigrupper med blant annet sterkt luftvern, landbaserte sjømålsmissiler og F-35B STOVL og C (Short Take-Off Vertical Landing og hangarskipversjonene) fly. Stridsvogner og annet tungt er som kjent skrapet. Hvis nødvendig skal styrken raskt kunne flytte til en annen øy eller trekkes ut for reorganisering og hvile.

Dette krever sterk støtte fra små og lette og nær stealthy amfibiefartøyer, for flytting inn og ut igjen, og for forsyninger. Fartøylene bør være mest mulig like sivile fartøyer som trafikkerer farvannene. US Navy planlegger raskest mulig å anskaffe «flere dusin» slike fartøyer.

MAGTF (Marine Air-Ground Task Force)

Konseptet er i utvikling og kan nå beskrives som mobilitet, og å unngå fiendens sterke sider for å utnytte hans svake med hensynsløs besluttsomhet. Korpsets MAGTF (Marine Air-Ground Task Force) grupper er en organisatorisk fleksibel og selvstendig («scalable self-contained») styrke med kommandoledd, luft- og bakkestyrker og logistikk. Fra øyer vil marinekorpsets EABO kunne utøve eller støtte A2/AD over betydelige havområder. Enkelte MC-22 tiltrotor og CH-53 og UH/AH-1 helikopterskvadroner forsvinner. Det blir imidlertid betydelig taktisk løftekapasitet igjen. Inn kommer mer langtrekkende presisjonsild, droner, mobilt luftvern og lettere, mer mobilt infanteri. Spredning er en viktig del av konseptet som også bygger på at øyer kan erstatte fartøyer som basis for operasjoner.

Sjef US Navys 7. Flåte, viseadmiral Karl Thomas, har beskrevet marinekorpsets F-35B STOVL flyenes operasjoner som et «hub-and-spoke» (nav og eiker) konsept. Flyene kan delta med en MAGTF i en EABO og ved behov fly tilbake til et

MAGTF (Marine Air-Ground Task Force)

hangarskip eller assault skip (altså en «hub») for vedlikehold, og deretter fly ut igjen til kanskje en annen MAGTF (fly ut etter en annen «spoke»). Operasjonene kan støttes fra hangarskip av Advance Hawkeye fly for overvåking og varsling, kommando og kontroll og av Growler fly for elektronisk krigføring. Det er Kina som er i fokus og det pekes på at de aktuelle havområdene utgjør ca. 65 prosent av verdenshavene. Sjefen for Marinekorpset, general David Berger, har imidlertid sagt at konseptet også kan anvendes i det europeisk krigsteatret, for å avskrekke russiske flåteoperasjoner i «High North» farvannene. (David Axe, Warships International Fleet Review sept 2021, Roy Choo, Combat Aircraft feb 2023)

UKRAINA BRUKTE RUSSISKE «KAMIKAZE» DRONER

Det ser ut til at ukrainerne brukte ombygde russiske Tu-141 (VR-2 Strizh) oppklaringsdroner i angrepene på flystasjonene Engels og Dyagilevo, langt inne i Russland, 5. desember i fjor. Rekkevidden skal være ca. 1000 km. Mens USA, Nato og EU nekter å levere våpen med rekkevidde til å ramme mål inne i Russland, har ukrainerne altså tatt saken i egne hender, som ventet.

Tu-141 (VR-2 Strizh) er en én-motors, ganske svær jetdrone. Ukrainerne skal ha utstyrt den med et stridshode på 75 kg, avionikk til å fly i ned til 30 m høyde, navigasjon til å finne mål og god evne mot elektroniske mottiltak. På Engels flystasjon, som ligger ved Saratov ved Volga og er vestlig hovedbase for russernes strategiske bombefly, ble minst to Tupolev Tu-95 (Nato-bet. «Bear») ødelagt. På Dyagilevo ble et drivstofflager ødelagt og tre personell drept. Andre kilder melder imidlertid at på Dyagilevo ble også en Tupolev Tu-22M-3 (Nato-bet. «Backfire») sterkt skadet. Dette virker pålitelig, i og med at flyets registreringsnummer oppgis til RF-34110, og identifiseringen etter det russiske systemet til «02 Rød». Her oppgis også at det var fem sårede på Dyagilevo, som ligger ved Ryazan sørøst for Moskva.

Det oppgis også at en større eksplosjon inntraff på en tredje russisk flystasjon nær grensen til Ukraina dagen etter, 6. desember. I byen Kursk meldte myndighetene at et drivstofflager var gått i luften, uten personskade. Nærmere detaljer foreligger ikke. (Vladimir Trendafilovskiy, Simon Lee, Combat Aircraft feb 2023)

Tupolev Tu 141 med utskytningsrampe.

ULTIMAT BESKYTTELSE

MOBILT FELTKONTOR

MOBILT MEDISINSKAP

UTSTYRSKASSER FRA PELI™

- Vanntette, uknuselige og støtdempende utstyrskasser
- Skreddersydde transportkasser laget på spesialmål
- Kasseinnredning tilpasset ditt behov, produsert i våre lokaler
- Spesialmodeller utviklet for forsvaret
- Høy kvalitet og rask levering
- Over 40 års erfaring

FINN DINE
MOTSTANDERE

BESKYTT
VENNENE DINE

Integrator® er en rullebaneuavhengig, NATO Class I Small UAS (drone) som tilbyr en rekke nyttelaster og sensorer sammen med lang rekkevidde og flytid som vanligvis er forbundet med større og dyrere plattformer. Det er et modent og velprøvd system som kan operere fra improviserte steder på land eller fra skip til sjøs. Å velge Integrator UAS vil gjøre det norske forsvaret i stand til å trene og operere sømløst med styrkene til seks NATO-allierte. Insitu er stolte av å støtte prosjektet Integrated Remote Sensing for the Arctic (IRSA) og å jobbe med innovative norske selskaper for å optimalisere Integrator UAS for det arktiske miljøet.

